

Velja po pošti:

za celo leto naprej	K 26.—
za pol leta	" 13.—
za četrt leta	" 6.50
za en mesec	" 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej	K 22.40
za pol leta	" 11.20
za četrt leta	" 5.60
za en mesec	" 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

SLOVENE

Inserati:

Enostop. petivtrsta (72mm):

za enkrat	 13 h
za dvakrat	 11 "
za trikrat	 9 "
za več ko trikrat	 8 "

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja vsak dan, izvenredni nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upraviništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviništkega telefona štev. 188.

Današnja številka obsega 14 strani.

Skupna armada.

(Govor poslanca Žitnika v pror. odseku.)

V proračunskem odseku je poslanec Žitnik v razpravi o dež. brambi govoril sledeče: Nisem mislil govoriti pri tem poglavju, ker je že moj ožji tovariš dr. Korosec takoj kot drugi govornik vrlo dobro tolmačil glavne naše želje in zahteve kot kmečki in narodni poslanec. Da sem se sploh oglasil za besedo, dal mi je povod oni del govora visoko čislane gospoda poročevalca grofa Kolovrata, v katerem pravi: »Avstrijska deželna bramba nam je zagotovilo, da imamo že temelj novi avstrijski armadi, ako nam leta 1917 pri- nesel drugo državnoopravno razmerje do Ogrske.« Seveda govori g. poročevalec pogojno o taki izpremembi, toda navzlic temu je ta izjava iz ust tako odličnega moža napravila vsaj name jako neprijeten vtis. Javno in odkrito izpovem, da moji naravi bolje ugaja ozračje opozicije, nego v taboru katerekoli vlade. Toda navzlic temu moram kot avstrijski in jugoslovanski rodoljub z vso odločnostjo pobijati mi- sel, ki je izražena v besedah g. referenta, misel namreč, da moramo namesto po be- sedah vojnega ministra »odrvenele« skupne armade dobiti »cesarsko avstrijsko armado«, za katero bodi podlaga naša deželna bramba.

Ta misel, gospodje, je danes vsaj še prezgodaj in, naravnost naglašam, le izro- dek bolne domišljije, ne g. referenta, am- pak razburjenega javnega mnenja. Ni se- daj prava prilika, da bi obširneje uteme- ljeval svojo trditve. Rečem le kratko: Čemu slikate že danes na steno vruga, ki naj — čemur pa jaz ne verjamem — leta 1917. požre skupno armado in druge prag- matične skupnosti! V naših rokah je, da damo razvoju razmer drugo, ugodnejšo smer.

Pač pa je značilno za avstrijske raz- mere, to priznam, da so pri nas ljudje, ki pretakajo solze, ker se je letos prvič av- strijska delegacija resno uprla požrešni in ciganski politiki raznih Košutovcev. Da, v središču države vidimo in slišimo goto- ve kroge, ki kakor za plačilo oskrbujejo madjarske posle, ker priporočajo merodaj- nim krogom še večjo prijenljivost madjar- skemu molohu. Zato pa tudi ni čudno, da

je celo sicer zmerni ogrski minister An- drassy dne 25. svečana t. l. izjavil v ogr- ski zbornici, da ogrska vlada ne dovoli večjega števila vojaških novincev brez novih narodnih koncesij.

Duhovi so v resnici pri nas vsled ved- nih bojov za armado, še bolj pa vsled do- sledne prijenljivosti nasproti madjarskim pretiranim zahtevam že tako poparjeni in utrujeni, da si želé miru. Toda ne prikrivajmo si, da je ta želja po miru z ozirom na pretečo odločitev leta 1917. za nas jako nevarna. So ljudje, ki nam hočejo prikriti nevarne posledice te državne krize. Vara- ti hočejo javno mnenje s tolažbo dvomljive vrednosti, češ: Čemu bi bili bolj cesar- ski, nego je cesar sam. Ako cesar sam žrtvuje dragocenosti iz pragmatične skup- nosti svoje države, je to stvar dinastije, ne pa državljanov, oziroma narodov. Ta- ko pa misli, govori in piše le tisti peresni junak, ki živi po načelu: Ubi bene, ibi patria. Jaz za svojo osebo nikdar ne pri- trdim takemu dokazovanju. Gospodje, če kje na svetu, so pri nas koristi dinastije v najtesnejši zvezi s koristmi prebival- stva. Zato tako premirje z Madjari na kratke obroke ni piškovega oreha vredno. In vendar so merodajni krogi samo zaradi ljubega miru žrtvovali Madjarom konce- sijo za koncesijo na škodo državi in arma- di, onim Madjarom, ki so si opomogli ravo- no v ožji zvezi z Avstrijo v gospodarskem in političnem oziru, ki so nam vzrastli že čez glavo. Ravno avstrijska potrpežljivost pa je dala pogum Madjarom, da sedaj za- hteva jo od krone tudi samostojno, madjar- sko armado.

In dobro vemo, da je bila nagodba iz leta 1867. prvi korak do ogrske samostoj- nosti. Vemo pa tudi, da bi razdeljena, to je samostojna madjarska armada, ne zru- šila le dualizma — kar bi sicer ne bila ne- sreča — ampak povzročila tudi tako dr- žavno krizo, kakoršne si ne more nasli- kati najbujnejša domišljija. Opozorim sa- mo na nerešeno hrvatsko vprašanje. Re- cimo, da Madjari dobe svojo armado, po- tem je nemogoč vsak odpor hrvatskega naroda proti madjarskemu nasilstvu, v ne- varnosti je narodni obstanek vseh nema- djarskih narodov. V tem slučaju bi bila Av- striji pretrgana na suhem vsaka zveza z Balkanom. Do tega sicer ne pride, ker madjarska drevesa še ne rastejo v nebe- sa. Zato pa tudi ne razumem, zakaj bi že danes zlezli pod klop pred madjarskimi

polbogovi. Naša dolžnost je, da zabranimo razdelitev armade. Le skupna armada z enotnim duhom, enotno disciplino in vod- stvom more biti najmočnejša obramba proti vnanjim in domačim sovražnikom.

Če se že mora zgoditi, potem naj se presojajo vsa vprašanja z dvojnege stali- šča, nikdar pa ne zadeve naše armade. Ako pa hočete, da ne razpade naša drža- va in da njeni posamezni deli ne posta- nejo žrtve tuje poželjivosti, potem skrbite, da ne razpade na kosce naša armada. Ta- ka razdeljena armada bi ne bila le brez moči proti sovražniku, ampak za nas naj- hujša kazen in nesreča. Vsaka nadaljna narodna koncesija Madjarom z izgo- vorom, da je potrebna tudi vojaška pogodba in sprava z Madjari, ima edino ta namen, da Avstrija še deset let pomaga ustana- vljati samostojno madjarsko armado. To pa ni in ne more biti naš namen.

Ako pa ste prepričani, da gotovo že leta 1917. dobimo personalno unijo, potem res ne vem, zakaj bi sploh še dovolili av- strijski prispevek za skupno armado. Aut- aut! Ako res hočejo merodajni krogi v doglednem času dovoliti samostojno ar- mado, potem niti vinarja več za skupno armado! To je edini logični zaključek iz premis g. poročevalca. Toda, gospodje, rekel sem že, da ni treba slikati strahov na steno. Po mojem prepričanju je 70 % gotovosti, da bode tudi še leta 1917. mo- goč z Madjari »modus vivendi«, ki je ravo- no za Madjare največje koristi.

Govornik nato navaja še razne želje in zahteve glede na olajšave vojaške dol- žnosti. Tako naj bi vojna uprava blagohot- nejše tolmačila znana dva paragrafa 34. in 60. brambenega zakona. Ako ima n. pr. reven družinski oče dva sina, katerih eden pa je Bog vé kje v Ameriki, izključeno je, da bi sina doma oprostil vojaške službe. Ravnotako tolmačijo oblasti »družinske razmere« v smislu § 60. po različnih me- rah. Večkrat ali navadno je orožnik, od katerega je odvisna sreča ali nesreča dru- žinskega očeta.

Kar se pa tiče dveletne vojaške služ- be, smo ravnokar slišali od g. ministra, da je ta zahteva dvorezen meč. Za posamez- nega vojaka bode res velika olajšava, ako bode služil le dve leti. Ako pa pomislimo, da bode vojna uprava zahtevala takoj, ko dovoli dveletno službo 30.000 do 50.000 vojaških novincev več in da se bodo vsled tega pomnožili tudi stroški, potem mora-

mo še o pravem času opozoriti prebival- stvo na to posledico, da ne bode preveč razočarano. Ravnotako se pridružim za- htevam glede na zavarovanje vojakov zo- per nezgode, da se odpravite zadnji dve orožni vaji v 11. in 12. službenem letu in da dobé revne družine, katerih očetje mo- rajo k orožnim vajam, takoj primerno podporo. To podporo, oziroma potrebo, pa naj ne določajo orožniki, ampak občinski uradi v dogovoru z župnimi uradi. Ker že govorim o orožnikih, pravi govornik, rad priznam, da je njihova služba jako mučna in težavna. Popolnoma pa tudi jaz pritrju- jem mnogim predgovornikom, da politična oblastva uporabljajo orožnike tudi za po- sel, za katere ali niso vsposobljeni ali pa ne dovolj nepristranski. Skoraj vse infor- macije, celo o političnem prepričanju, gmotnih in drugih razmerah posameznih oseb zahtevajo okr. glavarstva od orožni- kov. Ti seveda storé, kar se jim ukaže, zato pa so politična oblastva odgovorna, ako poročila večkrat niso objektivna.

Govorilo se je tudi mnogo o jezikov- nem vprašanju v armadi. Istina je, da se še mnogo premalo goji znanje polkovnega jezika. To bi lahko dokazal iz svoje iz- kušnje. In od tedaj se morda razmere niso dosti izpremenile. Častnik ali pod- častnik, ki ni zmožen jezika svojega mo- štva, je gluhonemec, ki si v nevarnosti ne more pomagati.

H koncu omenim še dve stvari. Prvič je dejstvo, da je vojna uprava v smislu zakona z dne 25. grudnia 1893. lani v de- želni brambi pridržala tretje leto v službi 2100 mož in letos menda celo 4600 mož. Ker je odvisno le od slučaja, kdo ostane v službi še tretje leto, je to v istini za do- tične krivično breme. To pa moremo le tedaj zravnati, ako dovolimo več novin- cev za deželno brambo.

Dalje, pravi govornik, sem slišal, da bode 27. bramovski polk premeščen iz Ljubljane. (Minister podmaršal Georgi na- migne, da se to ne zgodi.) Ko pa bi se le zgodilo, potem naj vojna uprava drug vo- jaški oddelek pošlje v Ljubljano. Vojna uprava pa naj se ozira tudi na prošnjo trga Postojna, ki prosi za vojaško posadko. Tukaj, oziroma v bližini se kri- žajo državne ceste v Gorico, Trst in Re- ko. V Postojni bode, kakor upam, bodo- ča državna železnica križala južno progo. Postojna je središče jako obsežnega vo- jaškega vežbališča itd. Zato ima trg Po-

LISTEK.

Zaplenjene dogodbice na Ruskem.

I.

Miši snedle.

V N . . . ski vojaški intendanturi je bilo zapisano 24.000 rezervnih kožuhov, število ne malo . . . V dobi vojske je mi- nistrstvo ukazalo, da naj intendatura spravi rezervne kožuhe na bojišče.

Ali v intendanturi so bili v veliki za- dregi; povoda za to so imeli dovolj! — Res, zapisano je bilo 24.000 kožuhov, a v resnici jih je bilo samo 800, vsi drugi niso se pravzaprav niti kupili, ker uradniki so imeli v navadi, vse denarne primanj- kljaje zapisati v račune »za kožuhe«.

In uradniki intendature so sklenili kupiti 12.000 kožuhov iz svojega žepa in o ostalih napisati, da so jih »miši snedle«.

Ko so o tem dogodku poročali Gosu- darju, napisal je na poročilo:

»Vsem mišim odvzeti službe, ki jih opravljajo!«

II.

Iz navade.

Na dan umora velikega kneza Sergeja Aleksandroviča je priletel prestrašeni ad-

jutant v kabinet, kjer se je car pečal s pre- gledovanjem dopisnic.

»Vaše Veličanstvo, Vaše Veličan- stvo! —«

»Kaj se je zgodilo?« vprašal je car nevoljno, »ali je morda nastal ogenj v dvorcu?«

»Nezaslišan dogodek, Vaše Veličan- stvo!«

In je izročil vladarju — ravnodušno brzojavko, obsegajočo poročilo o smrti dragega strica.

Imperator jo je prečital, vzel svinč- nik in v naglici je na brzojavko napisal nekoliko besedi. Potem je vrnil brzojavko adjutantu. Ta prečitačavi napisane besede malo da ni okamenel od presenečenja; za- kaj na brzojavki je bilo z velikimi, razteg- njenimi črkami zapisano:

»Prečrtal z zadovoljstvom —«

»Vaše Veličanstvo! Oprostite, za bož- jo voljo — če tudi znabiti Vaš stric — ali enaka opomba, ako bi prišla v javnost, utegnila bi vzbuditi — — neumestno za- čudenje.«

»Kaj? Kaj? Kaj sem napisal?« vpra- šal je prestrašeno car.

Ko je znova prečital, kar je zapisal, zardel je zelo.

»Le tako iz navade . . .« je zamrmral zmedeno Nika-Miluša, raztrgava joč brzo- javko.

III.

Iskrena zahvala.

Po razglašenju manifesta z dne 17. oktobra je Nikolaj II. dobil brzojavko od plemstva iz Kijeva, katero izražujoč Nje- govemu Veličanstvu, samodržavnemu Gosu- darju svoje zvesto, udanostno čuvstvo, ga je prosilo hkrati ponižno ščititi staro- davni red Rusije, samodržavje, pravoslav- je in narodnost, da naj nikakor ne dovoli razvoj predrznih načrtov in sanjarij so- vražnikov carja in domovine, zahtevajočih konstitucijo.

Gosudar je dobrohotno napisal na br- zojavko: »Iskrena hvala.«

Za pol ure mu je bila izročena brzo- javka od plemstva iz Černigova, ki je zna- no po svoji svobodomiselnosti. Černigov- sko plemstvo se je zahvalilo carju za pri- zadevanje voditi svoj narod po novem poti k svobodi, resnici in znanju, obenem pa ga je prosilo, da naj razbije okove, v katere so Rusijo vklepili njeni sovražniki, služabniki teme. Samo izvrstna konstitu- cija — trdilo je plemstvo v brzojavki — more rešiti domovino, razburkano vsled zlorabe samovladne birokracije.

Gosudar prečitačavi brzojavko, je zo- pet napisal:

»Iskrena hvala!«

IV.

Port Artur.

Ko so Nikolaju II. naznanili padeč Port Arturja, razjokal se je ter rekel:

»Mi smo vsaj dokazali, da ruski člo- vek je potrpečljiv in more tudi nekoliko mesecev živeti v kletah, ako to zahteva služba carja in domovina.«

V.

Trepov — zdravnik.

Njegovo Veličanstvo ni pravzaprav hudoben ali naiven človek, samo grozni dnevni dogodki, menjajoči se z neverjetno naglico, pripravijo ga ob energijo in izpre- minjajo njegove čine v zmote. To zlorabi- bijo dvorni ljubljenci, da bi delali zlo; in to, kar se je že zgodilo, kakor znano, se ne dá popraviti!

Nekoč je Trepov poročal Gosudarju, da so v Moskvi iznova izbruhnile demon- stracije, ki jih je bilo treba potlačiti z orož- jem; ranjenih je bilo 100 oseb, ubitih blizu sedemnajst.

»In kaj pa, ali ni bilo mogoče potlačiti demonstracije, ne da bi se bilo rabilo oro- žja?« vprašal je nevoljno Gosudar. »To je groza, zmirom le streljate in streljate!«

»Vaše Veličanstvo, to je moj sistem,« odgovoril je samozavestno Trepov. »Tre- ba, da se teror tudi terorizira.«

»Vi ste kakor zdravniki iz XVIII. sto- letja, ki so tudi smatrali za edino izdatno

stojna vsaj toliko pravice do vojaške posadke, kakor n. pr. Sežana, kamor hočejo iz Trsta premestiti bataljon s štabom 97. pešpolka. Prosim torej g. ministra, da ne pozabi Postojne pri dislokaciji vojaških posadk.

K dvajsetletnici Raiffeisenove smrti.

Na dunajskem Schottenringu se blesti in šopiri mogočna borzna stavba; name-noma se je Hansen, ki jo je gradil, oziral kot v vodilni motiv na trdnjavo, ki jo je tudi on sezidal, na dunajski arzenal. Gospodarsko trdnjavo je hotel simbolizirati, naslanjaje se na slog arzenala.

Baš dunajski borzi nasproti pa stoji enostavna najemniška hiša; nad vratni ima napis »Raiffeisen-Hof«. Kakor je to poslopje neznatno nasproti svojemu sosedu, tako mirno in priprosto je znal mož, po katerem je imenovano, drznemu in bahatemu gospodstvu denarja zaukazati: Pred kmetom stoj!

Skoro cel vek je bil bojni klic mednarodnega kapitala: Kmet mora propasti! In ravno Raiffeisen je znal temu klicu kljubovati ter ustanoviti organizacije, ki so zamogle kmečki stan rešiti in v mnogih ozirih celo okrepiti.

Raiffeisen je bil leta 1818 rojen v Hammu ob Reki Sieg. Sprva je bil gospodarski uradnik na nekem veleposestvu; pozneje je prevzel majhno kmetijo in postal leta 1845 župan v Weyerbuselm, potem v Flammerfeldu in Heddersdorfu (leta 1852), kjer je živel do svoje smrti.

Raiffeisen je kot župan v Wester-landu spoznal bedo kmečkega prebivalstva, bedo, ki jo je povzročalo vsakovrstno oderuštvo. Sklenil je torej, posvetiti vse svoje delovanje in znanje edinemu cilju, da onemogoči žalostne razmere, ki so jih bili ustvarili z denarjem oderuhi z živino, žitom in blagom. Uvidel je, da bi se dalo revnemu kmetu pomagati z denarjem premožnih kmetovalcev, ter je učil kmečko ljudstvo, da bi bilo le delo ljubezni do bližnjega, ako bi boljši posestnik svoj denar, ki ga ima na razpolago, zaupali blagajni, ki bi jo upravljali njegovi najbližji sosedji ter tako pomagalo potrebnim revnejšim kmetom-bratom s posojili proti nizkim obrestim in jih reševalo iz krempelj oderuhov. Ti nauki so pali na rodovitna tla, in leta 1849 je nastala prva posojilnica Raiffeisenovka v zapadni Nemčiji, od koder se je ta ustanova kmalu razprostrla po celem Nemškem, po Italiji, Holandski, Severni Ameriki, Francoski in Švici.

Tudi v Avstriji je Raiffeisenovka uvedena od leta 1887. Kmečka beda in že tedaj mogočno krščansko-socialno gibanje ste v to primorale deželo nižjeavstrijsko, dasi so liberalci branili in nasprotovali. Celo na Ogrskem, kjer je gospodarstvo docela ječalo v liberalnih verigah, so se Raiffeisenovke že ukoreninile.

Na Nemškem je bilo 1904. leta 3130 poljedelskih proizvajalnih zadrug, 776 obratnih zadrug za poljedelsko obrt, 377 poljedelskih skladiščnih zadrug, 566 zavarovalnih in 550 stavbnih zadrug.

Po Raiffeisenovi zamisli naj bi delovale posamezne zadruge le v ozkih mejah, morda v okrožju župnije. Posamezna društva si je bil začrtal z neomejeno zavezo, kar je bilo mogoče pač le zbog oz-

kih mej, v katerih drug drugemu vidi takorekoč v žep, in to se je tudi sponeslo. Poleg teh, prostoroma ozko omejenih blagajnic pa so nastajale različne druge zadruge, ki zamorejo objemati že večje delokroge: nakupovalne in prodajalne zadruge, kletarske, mlinarske, da, tudi zavarovalne zadruge, ki so vse zabranjevale izkoriščanje kmečkega stamtu.

Tudi nižjeavstrijskega kmeta so bile kmalu po odpravi zakona proti oderuštvu (1869) razne pijavke gmotno izsesale; oderuštvo je »po novi postavi« tudi na kmetih tako bujno cvetelo, da je prišla neka kmetija na boben, ker je gospodar bil kupil na upanje enega konja, druga kmetija pa zaradi rute za na glavo, ki so jo bili dobili pri nekem krvopiji na kredit. Nasprotniki so, kakor že omenjeno, prisilili deželno upravo, ki je bila še liberalna, da je oderuštvo zatirala ne le s postavami, marveč tudi prohibitivno s posojilnicami Raiffeisenovega sestava. In tako je, vsled podpore krščansko-socialne stranke tekom desetletnega vladanja, leta 1905 na Nižjem Avstrijskem delovalo že 525 hranilnih in posojilnih društev po Raiffeisenovem sistemu s 55.432 članovi in s skupno glavnico skoraj 52 milijonov hranilnih vlog. Uračunši razne kmečke zadruge, šteje dandanes kmečka organizacija na Nižjem Avstrijskem nad 80 tisoč kmetovalcev z upravno glavnico 101 milijon kron. Poleg posojilnih društev vrši dandanes deželni odbor nadzorstvo nad sledečimi zadrugami, in sicer: nad 22 za obratovanje velezalag, 9 za vinarstvo, 115 za mlekarstvo, 2 za mlinarstvo, 3 za skupno nakupovanje, 9 za razne namene, skupaj nad 160 zadrugami.

Koliko kmečkih eksistenc so posojilna društva rešila, koliko kmetom so zadruge zboljšale in okrepile življenjske pogoje! Težkih bojov in velikanskega dela so imeli prestatl deželni odbor, uradništvo in ljudski prijatelji, da so dvignili zadruge iz prvih težkoč.

Cele predele nižjeavstrijske se je zopet oživilo in okrepilo, in druge dežele se sedaj v Nižjo Avstrijo ozirajo kot v vzor in vrše po njenem vzgledu organizacijo, tudi z vidnimi uspehi. Najlepši dokaz, da je kmečki stan vsled Raiffeisenovk postal močnejši, podajajo nam davčne knjižice. Kjer take blagajne obstoje, tam se vidno dviga davčna moč kmetijstva, in tako ima tudi država dobiček od organizacije, katere razvoju ni bila posebno naklonjena.

Dne 11. marca je bilo dvajset let, kar je za vedno zaprl oči rešitelj kmetov Raiffeisen. Bil je preprost kmečki župan, toda njegovo delovanje ga je povzdignilo v vrsto narodnih junakov. Mirnim potom je dosegel uspehe, ki slone na mnogo trdnem temelju, nego mnogokrat zelo dvomljive gospodarske koristi, pridobljene z ognjem in mečem. Raiffeisenovo delovanje obsega že danes vse svet; on je oče nove internacionale, ki jo, ker je mirnega značaja, imenujemo »veliko«.

V spomin obletnice smrti tega genija naj bi odposlansva hvaležnih kmetov leto za letom v Raiffeisenovem domu na Dunaju ovenčala njegov doprni kip, ki se tam nahaja. Kakor vsak prijatelj ljudstva, ki nastopi proti roparski kliki, tako je bil tudi Raiffeisen mnogo obsovražen. Vkljub vsem oviram se mu je posrečilo, da je s Porenščin izvršil reševanje kmetskega stanu, in užival je milost božjo, da se mu je

izpolnila zadnja želja še za življenje. Ko sta ga v poletju leta 1886 obiskala dva nižjeavstrijska deželna uradnika, ki sta imela proučiti njegovo delo, rekel jima je ob slovesu: »Starec sem in stojim ob robu groba; veselilo bi me pa, če bi še mogel doživeti, da moj sestav tudi v Avstriji prodre in se udomači.«

In to je še doživel na svojem delu, ki je pravo delo krščanskega usmiljenja. Leta 1887 je sklenil nižjeavstrijski deželni zbor, po prizadevanju protoliberalne manjšine v istem, da se ima uvedbo Raiffeisenovega sistema podpirati in pospeševati. Še koncem istega leta se je ustanovilo prve Raiffeisenovke, in 11. marca 1888 je blagi 70letni starec za vselej zaspal. Njegovo delo pa dalje živi, raste, cvete in uspeva v pravi ljudski blagor!

Po volitvah na Goriškem.

O tem piše »Primorski list«: Volivni boj je končan! Takega volivnega boja menda še ni videla goriška dežela. Vse kar leze in gre se je združilo proti S. L. S. Liberalna agrarna stranka je delala z lažjo, s silo, sleparstvom, denarjem in pijačo. Soc. demokratje so dvignili svojega zadnjega moža ter so za liberalne kandidate šli v boj z večjim navdušenjem ko za svoje. Saj se je šlo zoper krščansko misel in saj so bili od liberalcev bogato plačani za to. Mirno lahko trdimo, da je nad 1000 socialnih demokratov glasovalo za liberalce. Čudna družba! Najhujši nasprotniki kapitalizma, socialni demokratje, so šli volit može kapitala. S svojimi 1000 glasovi so odločili boj. Žalostno je sicer, da se dajo ubogi socialistički delavci izkoriščati v namene protiljudskih liberalcev. Toda to je njihova stvar! Mi pa na podlagi števil vemo, da večina kmečkega slovenskega ljudstva v deželi je v taboru Slovenske Ljudske Stranke. Tista večina, ki jo imajo nasprotniki, so jim dali ubogi zapeljani socialistički delavci.

Zato nas izid tega boja ne sme potreti. Če se je liberalna takozvana »kmečka« stranka, ki pa ne zasluži tega imena, zvezala s protikmečkimi socialisti, je jasno za vsakega kmeta, kaj mu je iskati ondi.

Jasno in odločno so govorili socialni demokratje in državnem zboru, da je kmet oderuh, ker zahteva, da bi njegovi pridelki imeli primerno ceno. Tu pa pridejo liberalci, ki se izdajajo za kmetove prijatelje, ter se zvežejo s kmetovimi najhujšimi sovražniki.

Vsak zaveden kmet bo vedel sedaj, kaktera stranka je prava kmečka stranka. Zato naj nas ne potre izid v splošni skupini; ker pokazalo se je tu, kje je doma ljubezen do ljudstva. In to je dobro.

Izobraževati hočejo ljudstvo ti agrarci. Lepo! Toda sedaj ob volitvah so povsodi bile odprte pipe, kjer so pili liberalni volivci ter iz sodov zajemali svoje politično prepričanje. Tega naša stranka ni delala in tudi ne bo. Naše delo naj stremi za tem, da se ljudstvo res izobrazí. In potem ne bo več dostopno politiki volivnega vina. Stranka, ki dela s takimi sredstvi, se ne bo obdržala.

Včeraj v kmečki skupini pa je zmagala S. L. S. In to je veselo znamenje za moč idej, ki jih širi naša stranka. Vkljub nesrečam v splošni skupini, v kljub divjanju liberalcev so naši šli na volišče in zmagali. Nasprotniki — in priznajmo — tudi mi smo mislili, da bodo naši volivci ostali doma;

a ničesar jih ni oplašilo. Zato čast in slava jim!

Sklepamo!

Izid volitev je pokazal sledeče: Prvič: Večina kmečkega ljudstva v deželi je naša. Drugič: Agrarna komedija niti v goriški okolici ni imela uspeha. Le v sežanskem okraju se drži še krčevito protiljudski liberalizem. Tretjič: Zmago so odločili protikmečki socialisti. Četrtič: Agrarci in liberalci so stranka pijančevanja in ljudskega poneumnjevanja.

To so znaki volivnega boja. In ti znaki pomenijo veselo bodočnost Slovenske Ljudske Stranke.

O liberalni trdnjavi, ki se je potresla.

(Iz Gorenjega Logatca.)

V torek, 10. t. m., smo imeli pri nas občinske volitve. Liberalcem ni šlo vse tako gladko, kakor druga leta, ko so volili kar po svoje, kakor se jim je zdelo. Liberalna občinska trdnjava se je letos krepko potresla in to že ob prvem naskoku od naše strani. Nikdar se še ni namreč S. L. S. udeležila občinskih volitev. Čemu tudi? Večine v odboru itak ne more dobiti. V prvem razredu volijo skoro sami uradniki — in teh ni malo — in učiteljstvo; v drugem krčmarji in trgovci, v tretjem razredu se nam doslej ni zdelo vredno vmešavati se. »Naj gospodarji po svoje, kakor vedo in znajo!« smo rekli. Letos pa smo jim malo ponagajali in smo se v tretjem razredu volitev udeležili tudi mi. Šele zadnja dva dni, ko so bile po dolgem času vendar enkrat volitve razglašene, smo se odločili za udeležitev. Liberalci so bili vsi iz sebe, da si jih upamo motiti v njihovi komodnosti. Na zmago smo le malo upali, ker smo vedeli, da imajo liberalci v rokah ves aparat, da bodo napeli vse svoje skrhane sile; naša udeležba naj bi bila torej le krepka demonstracija, da nismo zadovoljni z liberalnim režimom. Dregnili smo v sršenovo gnezdo in zavrsalo je. Prišli so liberalni mogotci, ki imajo parcele v naši občini, od vseh strani pomagat. Pa kaj se je zgodilo? Toliko da nismo prodrli; ko bi bilo šlo vse v redu, bi tudi bili. S svojo listo smo ostali — seveda protipostavno — samo za 1 do 3 glasove v manjšini. Liberalci so zmagali po svoje: s terorizmom, preslep-ljevanjem in pooblastili, ki so jih nalovili vsepovsod cele šope. Volitev se je vršila tako, da se Bog usmili! V komisiji samo eden od naše strani, in še ta »po milosti«, kakor se je pred vsemi volivci izrazil »milostni« voditelj komisije bivši župan gospod Lenassi. Kako se je čudno slišalo, ko so glasovali: »Ali je pooblastilo veljavno?« Kadar je bilo pooblastilo naše, je bilo že v naprej neveljavno, kadar nasprotno, čez mero veljavno. Komisija je sklenila tako. Od glavarstva ni bilo v komisiji nikogar. Poskrbeli bomo, da bo volitev ovržena in smo že v lo-žili rekurz. Drugače tudi biti ne more. Znani so nam naravnost kričeči slučajji. Imeniten je ta-le: Eden naših kandidatov je dobil enako število glasov z liberalnim. Žreb naj bi odločil. Klicat so šli našega. Ko pride, da bi žrebal, mu »milostna komisija« pove, da je že prepozno in da je žreb zadel liberalca. — Drugi: Kolikor nam je znano, Mihov Mihče niti volivec ni, ker ne plačuje nikakega davka. A ču-te! Mihov Mihče je sedel v komisiji, volil

sredstvo zoper vsako bolezen »puščanje krvi« — rekel je Gosudar.

VI. Raison.

»Sem že sit teh židov z njihovim židovskim vprašanjem. Dam jim konstitucijo, naj delajo potem kar hočejo...« rekel je nekoč Nikolaj II.

»Vaše Veličanstvo,« odgovoril mu je na to eden izmed ministrov, »potem bomo prisiljeni potrojiti davek in plačo policiji....«

»Hm.... hm.... to je res,« reče zamišljeno Gosudar. »Ali ne bomo potem podobni lakomnemu kmetu, ki je zaklal kuro, ki mu je nesla zlata jajca?«

VII.

Nikolaj II. in židje.

Nekoč se je Nikolaj II., ko se je že dolgočasil v svojem vjetju v Carskem Selu, oblekel v drugo uniformo ter se je sprehal v okolici Sela brez svojega navadnega spremstva. Dolgo se je tako izprehajal in končno se mu je zahotelo kaditi, ali žal, ni imel ognja. »Naprosim najbližnjega, ki ga srečam,« si je mislil Gosudar.

V tem ga sreča star žid. »Ta me gotovo ne pozna, zato ga moram mirno poprositi za vžigalico.« Ali Gosudar se je motil. Žid ga je spoznal in ponujajoč mu vžigalico, je žalostno vprašal:

»Vaše Veličanstvo, Vaše Veličanstvo, kedaj le bodeva oba, Vi in jaz, mogla zadovoljno živeti v Peterburgu?!«

Pismo Boltatuga Pepeta.

Gespud redehter!

Tku, zdej sa pr nas deželna-zborske vultive pr kraj in Trsteniaku Tonče je spet uzdravu, kokr sam pu-roča u »Sluven-skmo Narude«. Ta srumak useli zbuli, kedr sa

kašne vultive, samo nuge ma tekat zdrave in urne ket jelen, de lohka več hiš ubrede in vultive pretantava.

Vultive sa pousod dobr vn spadle, pusebn za leberalne agitaturje, ke še zdej

lohka hodja u Šiška za rešitu leberalne stranke zaslužene peške zapraulat. Tud iblansk fjakari sa cefridn in sa že puslat ena soja deputacija h dohtar Nuvake ket puslanice trgouske in ubrtne zbornce prost, de nej dela na use kripile na tu, de b se vultive vršile saj enkat usak mesc, kokr žvinsk sejmi, zatu če maja mesari pravica pugervat usak mesc žvinsk sej, zakaj b pa fjakari, ke sa tud daukupačvauci, na mel pravica pugervat usak mesc vultive, de b u teh žalastnih časeh, ke že na use plati železnice vozja, kej zasležil. Dohtar Nuvak im je sevede sluvesn ublubu, de u napeu use soje muči, de u iblanskem fjakarjem ustregu in de u clu zatu se zauzeu, de b ble vultive usak teden pu enkat, sam če uja negau tuvariši, pusebn dohtar Trillar in dohtar Taučar za tu, ke jh vultive useli tulk kuštaja, de jh začne glava bolt, če na tu pumislja. On pa lepu pu cen skus pride in mu ni treba taužentu ofrat, ke ga trgouska in ubrtniška zbornea kar pud ruko za puslanca zvol, sam če se ubveže, de u pr leberaln musk iz ajfram sudelvou, kedr u treba.

Puvrh usega tega je dohtar Nuvak iblanskem fjakarjem tud še ublubu, de u use žile napeu, de u iz tem u deželnem zborce skus prederu, de se u mogu usak vultiu na volišče iz fjakarjem prpelat in kdur u h nogam pršou, na u negava štima nč gilita.

Deputacija iblansk fjakarju je hedu cefridna zapestila dohtar Nuvaka in Korl se ga je ud samga vesela tist dan tku nalezu, de je soj kubile na rep kumat nateknou in se s tku narobe uprežena kubilca na štant prpelu.

Tok vultive sa zdej u kraj in puslan-cu ma usaka stranka tulk, kulker jh nuca za ena sila, sam sucjaldemukrati sa čist skus padl in sa mogli soje štíme leberalce Ginglgangelne za ena bagatela predat. Mlinar je scer zajne dobr mlou pu shodeh, ampak iz negave moke use glih ni blu nč kruha in ga mende tud nekol na bo, kokr usi cahni kažeja. Kašn inštremet u zdej Ginglgangl v deželnem zborce pr leberaln band špilu, se še na ve; tulk nej pa le gledaja leberalci, de mu na uja dal kašne trumpete al pa klareneta za plozat. ke Ginglgangl je švoh u prseh in b se znou hmal sřderbat. Lajarkostn bi biu glih praušn zajnga, in scer kašn tak, de b lohka najnga dve viže špilu: ena leberalna, ena pa sucjaldemukrataska. De pa bo spet muska u deželnem zborce, tu je pa prou gvišn in u »Sluven-skmo Narude« že ub-lebueja leberalci, de uja špilal, de u kej, ke druga dobrga na uja mogli za soje vultiuce strit. Delaja nej pa, tku si mislja, klerekalen puslanci, ke sa za tu zvolen in če na uja mel leberaln vultiu nč ud tega, nej uja pa tud klerekaln puslanci tega uržah. Leberalci sa cefridn, de sa

je — kajpada veljavno — zase in s pooblastilom za neko žensko; in strmite: Bil tudi sam izvoljen v odbor v drugem razredu. — Da molčimo o pooblastilih, kjer so se vršile največje nepostavnosti! Ljudstvo je silovito razburjeno in slišijo se kliči: »Zdaj smo spoznali, kakšni prijatelji kmeta so. Kar je pa kmetov, so si pa vsi žlahta!« Res. Kmetom so zaprli vrata v občinski zastop, odprli jih pa liberalnim uradnikom, in jih sprejeli v odbor nič manj kakor sedem, med njimi žlahtnega viteza penzionista Vončina. Imenitno za kmečko občino!

In zdaj trobijo liberalci v svet o sijajni zmagi! Svobodno jim; dolgo ne bodo uživali tega veselja. Če je na svetu le še kaplja pravice, volitve morajo biti razveljavljene. Mi se prav nič ne kesamo, da smo liberalcem stopili malo na rep in vrgli bombo v staro liberalno trdnjavo občinsko. Liberalci dobro vedo, pri čem so, mi pa tudi. Po pravici je razjarjen zaklinal gospod Lenassi, ko je priduval od skruti-nija ves rdeč ko velikonočni piruh: »Primojduši, ali sem res kot župan tako malo veljal?!« Eden naših mož ga je skušal potolažiti, pa se ni dal, kajti zopet je zamigal z jezikom: »Primojduši, da ne maram biti več!« Nas to jako malo briga, če noče biti Lenassi več župan. Bilježimo le, da se zna prav krepko pridušati, in ga prosimo, naj le ostane pri svojih besedah. Najboljše bi bilo, da zajaha županskega šimeljna penzionist gospod Vončina. Ta bo liberalni Izrael odrešil!

Po volitvah v Škofji Loki.

(Dopis iz Škofje Loke.)

Deželnozborske volitve so že zdavnaj minule, valovi razburjenja se pa še niso poglobili, da po volitvah je v našem, sicer tako mirnem mestecu, razburjenje med meščani skoraj večje, kakor pred volitvami.

Velik pomen so imele zadnje volitve zo Loko po tem, ker se je prvič iz srede meščanstva osrčil mož, ki si je upal na lastno roko kandidirati nasproti liberalnemu kandidatu.

Meščanstvo pa, že do grla sito liberalnih fraz in brezplodnosti lib. stranke, se je z velikim navdušenjem oklenilo kandidata in mu dajalo pogum, naj ne odstopi, ampak naj vstaja. Treba je pa tudi bilo srčnosti. Ko so liberalci jeli sumiti, da utege gosp. Josip Hafner kandidirati kot samostojni kandidat, so ga hoteli vpreči v liberalne oje in ga povabili na liberalni zaupni shod v Ljubljano. Ker se Hafner ni odzval, so se začele zahrbtnje intrige. Hotelo so ga očrtniti pri duhovščini in pritiskali z vsemi silami na tasta, naj ga odvrne od kandidature, češ »vse bo zdaj uničeno, trgovina in gostilna in kot posebno strašilo, še žugali: v »Narodu« ga bomo raztrgali, da bo vse zijalo.« Tudi to ni izdalo in zato, so spustili večer pred volivnim dnevom v »Narodu« bombo, napolnjeno z obrekovanjem in z zavijanjem na podel način, ki je mogel le pri liberalcih, so mu hoteli okraati zadnji trenutek, ko se ni mogel več braniti, čast in poštenje. Segli so po sodnijskih aktih celih 20 let nazaj, da bi izbrskali kako stvar, s katero bi mogli izvršiti svoj tolovajski napad. Sicer so liberalci sami izražali g. Hafnerju svojo nejevoljo nad »Narodovim« nesramnim napadom in se zgražali nad njim, a kaj: Liberalcu ni verjeti, v obraz se ti laska, za hrbtnost se pa v pest smeja in gre z »Narodom« v žepu liberalca volit.

Podel nastop liberalne klike pri teh volitvah bo največ škodoval nji sami. Si-

zvolen in de za soja muska bulš plača ulečaja ket društven godci, ke res neki znaja. Dohitar Taučari u pa tud spet tisteh šest taužent kronc prou pršlu, ke jh u uleku kot deželni udbornk.

En caj se u še tu uleki naprej, douh pa mende na u šlu več, ke je že zdej marskašmo leberalno vuliuce žou, de je leberalce volu. Mislem, de pr prhodneh vulitvah na uja dubl leberalci druge štime, ket sam še ud Nemcu in nemškutarju; še sam Krajnsk kušar se jm u izneveru, če se u u Krajn med tem cajtam keji pufrtičl. Iz ena beseda: leberalcem gre use čez dali bl šif. Nhna zdejšna sjajna zmaga se m glih tku zdi, kokr tist dijamanti, ke jh ub sejmejh judi na štanteh predajaja. Glih tekat mal zableščl, pol je pa fuč in Bolču Pepe ja na sojeh vuzeh za smeti kam na gmajna udpele. »Sluvenk Narud« je sam precej žalasten leberalec sjajne zmage, zatu pa vab zdej leberalce u ta »Narodn dom« na pijača, de tku u sojmo duzlna mal na soja sjajnost puzabja. »Sluvenk Narud« je že sam nad saba in nad

cer tako mirni meščanje, ki so do zdaj vse neumnosti svojih liberalnih jerobov s tako potrpežljivostjo prenašali, so spregledali, kako grd je liberalizem, spoznali so, da je tem jerobom liberalna zagrizenost več kot blagor in prospeh našega meščanstva.

Uvideli so pa tudi, da je rešitev le v tem, da se meščani popolnoma oproste vsake zveze z liberalnimi krogi, se združijo med seboj in samostojno nastopijo za napredek našega mesta. Le tako postanejo sami gospodarji v lastni hiši.

O volitvi sami le toliko. Glavno shajališče liberalcev je bilo pri Urmaherju v Zg. Karlovcu, kjer so tudi zalili svojo zmago. To tudi naši može s hribov sedaj iz »Slovenca« izvedo! Izvoljeni Pirc se je za svojo zmago zahvalil županu Lenčku. Agitirali so liberalci po noči. Glasovnic so imeli, kolikor so hoteli, torej jim je bilo okrajno glavarstvo vse drugače naklonjeno, kakor nam, kjer je moral naš volivec telegrafično potom deželne vlade prisiliti okrajno glavarstvo, da mu je dalo drugo legitimacijo!

Mi smo dobili 76 glasov, med njimi 61 meščanskih, liberalci pa 46, med njimi le 19 meščanskih. Druge glasove so dali liberalcem uradniki in penzionisti.

Na kateri strani je Loka? Kaj ne, žalosten pogled v prihodnost! Z liberalci je šlo 6 trgovcev, 6 gostilničarjev, 2 učitelja in 2 zdravnik.

Mi smo z izidom zadovoljni. Dosegli smo dvoje: nastopila je tako potrebna ločitev in spoznali smo se. Meščani so se zavedli svoje moči in v tej zavesti bodo delali naprej do končne zmage.

Iz Tržiča.

Glasi iz Tržiča v »Narodu« z dne 2. marca 1908 tale odmev. Nekaterim ljudem še zdaj ne gre v glavo, zakaj se je pri zadnji volitvi šlo. Župnik tržiški pripada S. L. S. in zato je kot pristaš te stranke glasoval za kandidata, katerega je vodstvo te stranke priporočalo. To je župnik povedal tudi na shodu Slovencev pri Prnetu in sicer tako jasno, da ga je lahko vsak razumel. Povedal je, da kot duhovnik ne more iti z liberalci, da ne zgubi zaupanja vernega ljudstva, kot narodnjak bi pa tudi ne volil samostojnega kandidata, ko bi ne bil prepričan o njegovem rodoljubju in poštenem značaju. Ali naj tisti ljudje, ki ne morejo voliti liberalca, doma za pečjo ostanejo? Kje je prostost vesti? Z Nemci nisem prišel v nobeno dotiko, naj manj pa s tistimi, ki vpijejo Los von Rom. Saj ne hodim v nemško družbo. Tudi me ni mogel nihče nerad gledati v svojih vrstah, ker sem šel čisto sam k volitvi šele proti koncu, komisar mi je zapisal na kaznico št. 98. Da je Gassner radodaren in mu za par tisočakov nič ni, kadar se gre za dobro stvar, bi pa ne bilo treba pri vratih v malo sobico poslušati, to ve ves Tržič; da bi pa Gassner za volitve kaj dal, pa ni nihče govoril. Ravno tako dvomim, da bi dopisun vedel, kaj si pišeta Gassner in Šusteršič.

Kar pa moja agitacijo zadeva, povem, da sem bil menda v osmih hišah pri bolj liberalnih posestnikih. Nisem pa agitiral toliko za Detelo, temuč sem vabil bolj na shod Krekov in povsod pristavil, da če pridejo na shod, s tem nobene obveznosti glede volitve ne prevzamejo. Hodil sem po dnevu, da me je vsak lahko videl, zlasti pa vaši agitatorji; od št. 3 do 181 sem se sešel s petimi agitatorji, ki so kakor nalašč kazali, kam pripelje liberalizem že mlade dijak?

leberalcem scagu, zatu se je pa že mal bl na klerikalna plat vrgu in začeu namest škofa fajmeštre pu Krajnskem inštalirat. Una sebotja je tou u Sor gerspuda fajmeštra Berceta inštalirat, pa gerspud Berce se mu kuja in neče jt več nazaj u Sora, ampak rajš na Grad pu sojm kumendera. Pusebn zdej ga nč na mika Grad zapestet, udkar mu je sam gerspud Štefe ublubu, de mu u hodu na Grad u kapelca svetga Jurja na kor pet.

Pučas se u »Sluvenkmo Narude« use skujal, sam Bolču Pepe se ga u še zvestu držu, zatu ke se trošta, de u pr leberalneh smeteh še enkat neki zaslužka in s ga že na ta rajtenga pr leberalneh kunštarijah u ta »Narodnmo dome« ket guvornk kar pu tri glaže špoga, ke morja bt druhi guvorki še iz enmo glažam cefridn. Zatu pa Buh žiu Bolčuga Pepeta saj še tulk cajta, de u leberalna stranka za na gmajna udpelat in de ji na u treba za tu še družga furmana ukul iskat.

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

Razmere v Senožečah.

(Dopis iz Senožeč.)

Bratci okolu znanega hotela so zelo zadovoljni, da so se znebili njim neljubega prijatelja, č. g. kaplana Kleindiensta, sedaj župnika v Begunjah na Gorenjskem. Tako spoznamo iz »Slov. Naroda« od pretečene sobote, v kojem so dobri naši znanci izlili svojo jezico nad omenjenim gospodom. Pa to je že prav, ker vsi zavedni ljudje vedo, da kar »Slovenski Narod« graja, je vse dobro, kar pa hvali, je slabo. Pa gospoda liberalna naj bo le potolažena, saj dobimo drugega g. kaplana, koji ne bo nič manj energičen, ki bo hodil edino le po potih svojih prednikov, ne da bi dobil zato koncesijo od našega vernega župana, ki bi najraje vrgel iz kaplanije naše »Kat. slov. izobraževalno društvo«, ki napreduje in šteje veliko članov, ki so vsi vneti za dobro čtivo. Naš župan bi pa najraje videl, da bi ljudje čitali »Svobodno misel« in enake časopise.

Še hujši sovražnik našega društva je pa neki Gec pa njegova žena Mica. Ta mož hodi vedno okolu Garzarolija, naj društvo iz kaplanije ven spravi, mi se pa smejemo, ker vemo, kdo ukazuje čez kaplanijo, le Gec in Garzaroli nič. Gecovim pa dobrohotno svetujemo, naj mirujejo!

Sicer pa vedite, da nas »Narodovi« dopisi iz Senožeč prav nič ne razburijo, k večjem nam izsilijo na ustnicah kak pomilovalen nasmeh. Onemu revežu, ki se v potu svojega obraza trudi, da bi kaj duhovitega za »Narod« napisal, pa iz vsega napora pridejo na dan le otrobi, pomešani z rezanico.

Gospoda liberalna je pričela zopet nekaj po »Narodu« brskati. Mi smo potrpežljivi; vendar je mogoče prav lahko, da nas spravite iz rezerve, potem bomo ožigosali vse, kar je ožigosanja potrebno, ne da bi se ozirali na osebe ali na stan.

Z Vrhnike.

Županovo volitev, katero je sklical na dan 12. t. m. najstarejši odbornik g. Mayer, so nasprotniki zopet z nenavzočnostjo obstruirali. Pač pa so na volišče kot parlamentarja poslali g. notarja Komotarja in adjutanta, graščaka Galleta. Glavno besedo je imel, kakor že po navadi, veleučeni g. notar. Pred vsem je zahteval, da moramo, če hočemo, da se njegova stranka udeleži volitve, izpolniti sledeče pogoje: 1. odpustiti vso dosedanje globo; 2. umakniti rekurz, katerega smo vložili na upravno sodišče glede prvih občinskih volitev in 3. prepustiti manjšini vsaj tri svetovalce. Ker želimo, da bi se v občini vendar pričelo v blagor ljudstva redno delovati, posebno, da bi se dovolilo za dovozno cesto h kolodvoru nad Vrdom naknadni prispevek, kakor tudi, da bi že vendar enkrat pojenjali sedanji že več let trajajoči prepiri, dovolili smo manjšini tri svetovalce, pa vse zaman, notar je ostal pri svoji celotni zahtevi. Radovedni smo, kako bi nasprotniki ravnali z nami, če bi bili mi v manjšini. No, kakor jih poznamo, bili bi popolnoma trdosrčni, še drobtin nam ne bi privoščili od svoje mize, kakor jih tudi ni privoščil bogatin ubogemu Lazarju. Posledica je bila, da smo na predlog g. Verbiča vsakemu izmed nenavzočih odbornikov naložili zopet 40 kron globe. Do sedaj ima že vsak nasprotnik plačati 160 K in upamo, da se bode ta svota v kratkem času še precej pomnožila, kajti občinska blagajna je zelo prazna in bomo že skrbeli, da jo z globami nekoliko napolnimo. Sicer nas nasprotniki strašijo s tem, da bodo pri deželni vladi vplivali na to, da se mora tudi novi občinski odbor razpustiti. Tega strahu se popolnoma nič ne bojimo. Zmaga bi bila tudi v bodoče naša in sicer na celi črti. Celo v prvem razredu bi imeli kakor sedaj »šance« kažejo, najmanj tri glasove večine. G. notar se je na dan volitve proti nekemu našemu odborniku bahal rekoč: »Ich bin nicht so dumm wie sie meinen, sondern ich bin ein sehr geschweiter Kerl.« Kako je naš g. notar gescheit, pokazali so jasno rekurzi, katere je sestavljal proti občinskim volitvam — kajti z vsakim je pogorel. Študiral je nekoliko premalo občinski zakon in njega odločbe. Čez 14 dni se zopet vidimo na volišču in svetujemo nasprotnikom, da mesto g. notarja odpošljejo kakega drugega parlamentarja na volišče, ker mogoče kak drugi, če tudi ne bode tako kunšten kakor je g. notar, — imel bode vseeno več uspeha.

Idrijske novice.

i Resnica o volitvi in položaju v Idriji. »Slovenski Narod« zopet neresnico trdi. Jezi ga dejstvo, da liberalna glorijs vedno bolj pada in je moral njih kandidat Gangl

zatajiti ves liberalen program, da so ga šli demokrati voliti. Dr. Tavčar je na sestanku trdil, da so meščanska stranka, Gangl pa je govoril o delavcih in socializmu; »Narod« ga je proglasil naprednim kandidatom, v Idriji je pa pri štefanu vina podpisal demokratski program, če imajo sploh ti ljudje kaj programa, kajti njih največje delo je zabavljanje čez cerkev, širjenje tendencioznih pamfletov itd. Naši može so isti ostali kakor pred 6 leti, pristopilo jih je pa še dosti drugih in sicer iz prepričanja, brez pritiska ali prigovarjanja. Tudi pred 6. leti bi bili zmagali brez demokratskih glasov, zato je neresnična trditev, da se je rovalo proti socialcem. Hvalil jih seveda ni nihče, kajti Kristan je od nedelje do nedelje otepalo okoli sebe, zabavljaj čez vse, samo čez sebe in dr. Adlerja ne, vedel je pač zakaj! Tako ponižala se pa S. L. S. tudi ne bo, kakor so se liberalci, ki so poslušali Kristanove levite, potem se pa ž njim pobratili. Pred 6. leti ni naša stranka iskala demokratov, temveč oni nje, kakor tudi letos ni prišel dr. Krek v Idrijo nikogar spreobračat, pač pa pojasniti položaj volivcem, kar smo tudi mi v »Slovenca« s številkami in ne samo z besedo storili. — Ves »Narodov« članek je dolga klobasa protislovij in zavijanj, ker liberalci še nikdar niso igrali tako žalostne vloge kakor letos; a še hujše bo prišlo. Odklenkalo bo vam in vašim »sodrugom«, kedar pride ljudstvo do besede, in tedaj tudi pri volitvah v Idriji ne bo več odločevalo tistih pet liberalnih družin z uradništvom in Kristanom vred. Kakor »Slov. Narod«, jadicuje tudi »Rudeči Prapor«. Zdi se, da je oba članka spisal eden in isti človek; mi ne rečemo drugega, kakor preberite vsaki dan na tešče tisti uvodnik, ki ga je napisala »Naša Moč«. Dopisnik v »Rud. Praporju« se ziba sem in tje, kakor človek, ki drži v roki na pol pečen kruh in ne ve, ali bi ga použil ali položil nazaj na mizo. Gangla prištevate mej svoje, mej tem ko ga »Narod« reklamira zase, v resnici je pa le zastopnik liberalnega učiteljstva na Kranjskem. Kdor nam ne veruje, naj bere obile brzogaje od liberalnega učiteljstva, ki jih pošilja svojemu »prvoboritelju«. Gangl je socialnim demokratom vse obljubil, samo da so ga volili. Sploh nam ni treba dalje govoriti: v našem taboru je Idrija, kdor tega ne ve, naj pa ljudi pogleda, zato bom opa tudi v prihodnje imeli po dekanu Arko svoje zastopnike pri S. L. S., ker nam tega ne predpisuje le njih številna premoč v dež. zboru, temveč tudi njih vnema za naše težnje. Gangl naj zastopa Kristana in tistih par liberalcev, ki so v Idriji od danes do jutri, delavstva ne bo zastopal, ker o njem nima nobenega pojma. Sploh pa bo glorijs kmalu konec in konec časti, kateri mož ni kos, kakor se bliža koncu Kristanova slava v Idriji, zakaj, ve on najbolje; prišel pa bo čas, ko bodo tudi njegovi »sodruzi« spoznali resno delovanje njegovo, kakor njegovega pobratima pri štefanu vina.

i Občinska seja je bila pretečeni ponedeljek, 9. marca.

i Ugovor vloži županstvo na upravno sodišče proti razsodbi deželnega odbora, da bi se zidala javna čitalnica na občinske stroške. Liberalci, katerim prištevamo tudi Kristana, jo hočejo na vsak način imeti, četudi dobro vedo, da ni prav nič denarja. Daleč je zašel Kristan s svojimi sodrugi.

i Nov dolg. Občinski odbor je sklenil najeti novo posojilo, 60.000 K za enkrat. Občinski dolgovni so znašali koncem leta 367.388 K 65 vin., sedaj bodo pa torej nad 400.000 K; kar so pisali naši listi. Pa hočejo še zidati čitalnico in si izmišljujejo druge stvari. Ako se to zgodi, kar hočejo liberalci, pridemo v kratkem na dolg pol milijona.

i Računi za leto 1908 so tiskani, odobreni še niso. Brez skrbi pa je lahko županstvo glede odobrenja, saj jih je Kristan pohvalil, dasi je razvidno iz njih, da smo zopet zlezli v dolg in pasivnih zaostankov je bilo 18.000 K. Pa Kristan hvali!

Sličice iz krajev kjer vlada „pikhaوبا“.

Bivši pruski komisar Stephany objavlja v francoskih listih svoja odkritja o razmerah v Alzaciji in Lorenščini. Glede nemških častnikov in vojaštva, da je mišljenje prostakov takšno, da se utegne pripetiti, da bi vojak streljali na svoje poveljnike, kakor se je to že zgodilo leta 1870. To razpoloženje je na višjem mestu znano, in v slučaju mobilizacije bodo premestili vse častnike. Nemška vojska živi v hudi zmoti, da sme počivati na starih lavorikah in niti ne opaža, kako se vršijo v nasprotni armadi od dne do dne važne preosnove in spremembe na boljše. Da-

našnja francoska armada ni več tista, ki je bila leta 1870. Francoski častnik ne igra vloge poluboga, ki hoče gospodariti nad svojimi podložniki; njega veže s priprošnimi vojaki dobrohotnost in kolegialnost. Izza svoje službe v nekem alzaško-lorenškem polku navaja Stephany celo vrsto slučajev, ko so častniki na najgrši način zlostavljali moštvo. Vojaki so morali za kazni jesti — lastne odpadke in lizati pljuvalnike! Potem opisuje, kakšni kvartači in igralci sploh so pruski častniki in koliko grešijo zakonski zvestobi. O civilnih uradnikih ne sodi milejše: igra, vino, korupcija so še njihovi najmanjši grehi. Predsednik višjega sodišča v Metz u je za prav satir, ki obiskuje zloglasne hiše v spremstvu svojega sina! Neki Thil, policijski komisar v Metz u, je bil poklican na kolodvor, da bi konstatiral smrt neke Francozinje, ki je bila umrla med vožnjo po železnici. Prišel in je pri tej priliki oropal pokojnici 30 tisoč frankov. Pozneje so ga obsodili v vozo (prisilno delo). Bivšemu policijskemu ravnatelju v Mühlhausenu očita zlorabo uradne oblasti, ker da je dal zapreti v norišnico nekega soproga, ki mu je bila žena nezvesta; dotičnik pa je bil tako srečen, da je zamogel zbežati v Švico. Mesto Mühlhausen da je ohranilo v celi Alzaciji in Lorenski najčistejše francosko lice, francoski jezik, običaje in rodoljubje. Med meščanstvom in vojaštvom ni nobene stika. Niti ne pozdravljajo se drug drugega. Ko je leta 1890 nameraval cesar Viljem obiskati to mesto, je policijski nadzornik napel vse strune, da bi obisk izostal. Dal si je podpisati od mestnega poglavarja poročilo, da mühlhausenski častniki, ki so bili nedavno še navdušeni Francozi, ne zaslužijo take časti: poleg tega, da bi se cesarju pri obisku lahko pripetila tudi kaka — nesreča. Večina teh obrtnikov je zabeležena v črni knjigi policije; v slučaju vojne bi jih zaprli v trdnjavo. Vlada jih ima na sumu, da so v zvezi s francosko armado. Končno pripoveduje Stephany, s kako smešnimi sredstvi so poskušali Prusi germanizirati. Po letu 1870 uradniki niso smeli nositi brade ostrižene na francoski način, in hlače francoskega kroja se je smatralo za — pohujšljive. Če tudi morda pruski dezertler, ki ga pač zama vabijo nemške oblasti, da se jim dne 25. aprila skesano predstavi, marsikaj pretirava, toliko je gotovo, da mora biti na pruskem telesu precej gnilobe, ker je na vseh koncih in krajih toliko — vonja.

Romanje v Ricmanje.

Z Bleda začetkom marca. Marsikaj se je sicer tekom preteklega meseca govorilo o romanju naprednih Blejcev v napredno Ricmanje, a gotovih dejstev ni bilo izvedeti. Šele tržaška »Edinost« nam je pojasnila ta veleznanimi dogodek. Zato upamo vstreti tudi čitateljem »Slovenca«, ako ga nekoliko prerešetamo. Pred vsem nam »Edinost« zatrjuje, da so Blejci v Ricmanjih, kakor se pravim romarjem spodobi, le samo spokorne solze točili in nič plesali. Zlasti g. Peternejl je bil tako ganjen, da mu je jok in stok sapo zapiral, da je g. Berdonu za sijajni sprejem mogel govoriti samo par besedi. Bolj korajžen, kakor vedno, dasi tudi do solz ganjen, pa je bil postajni vodja belanski, g. Hočevvar, kateri je v svojem viharjem življenju srečno dospel do visokega dostojanstva železniškega poduradnika. S tem dostojanstvom g. Hočevvar očitno ni zadovoljen, kajti v Ricmanjih je svečano zatrjeval, kako so zatirani Kranjci, ker so možje nadarjeni in svobodomiselnih kot on ne morejo povspeti višje nego do železniškega poduradnika. A v Ricmanjih mož ni bil samo vodja male belanske postaje, tu je bil tudi romarski vodja blejskih naprednjakov in naprednjakinj. Kolika čast za g. Hočevvarja, a kako slabo znamenje za Blejce, da so si morali svojega vodjo celo z Boh. Bele najeti. Ali je g. Peternejl res popolnoma onemogel, odkar so mu Blejci spodnesli županski stolec? — Kako so romali iz Trsta v Ricmanje, o tem »Edinost« molči. Kdo jim je pot kazal, ne vemo, ako ni bila to orjaška postava gospoda Hočevvarja. Dejstvo pa je, da je bil g. Hočevvar prvi govornik v Ricmanjih, dejstvo je tudi, da je sedaj po Bledu splošna govorica, da so Ricmanjci za g. Hočevvarja tako navdušeni, da hočejo to nežno-rudečo rožico po vsej sili utrgati iz blejskega kota, ter jo kot podpore svojemu vrlemu g. Berdonu presaditi na vinorodna kraška tla. In res! Blejci pa, kakor se sliši in prav za gotovo vemo, ne bodo solza točili, kadar bo g. Hočevvar kot kaplan g. Berdona vmeščen. Spoznali so namreč, če tudi le pozno, da so bili vzneseni govori g. Hočevvarja le prehud poper. »Edinost« jim je očl odprla. G. Hočevvar je govoril: »Glejte Blejci: Oglejte si te junake! Poslušajte jih kako pojejo! Malo jih je, a tiso celi možje.

Imajo izvrsten pevski zbor, imajo godbo, imajo tamburaški zbor itd. In kaj imate vi, vi ponosni Blejci? Tužna nam majka! G. Peternejl! vprašamo Vas, kako Vam je bilo pri srcu, kam ste gledali, ko Vas je g. Hočevvar, kateri Bled samo še dobro leto dni gleda izza kozarca Vašega hotela, tako očitno obsodil, ko je vsaj indirektno izjavil, da vse Vaše mnogoletno delovanje kot blejski župan niti počenega groša vredno ni. Če Vas pri taki obsodbi ni rdečica polila, Vam pa povemo, nas je sram. Mi si odločno prepovemo, da bi kdo o Bledu tako govoril, kot Vaš prijatelj Hočevvar. Kak poklon bi naredili Vašemu nasledniku g. Rusu, ko bi Vam tako v brk zabrusil kot Hočevvar? — In te napredne romarice! Ko je Hočevvar slavil in v zvezde koval ricmanjske čednostne žene, katere same morejo človeštvo dovesti do višje kulture, ali Vam ni vest očitala: Joj nam! Kakšne smo vendarle, da je Bled še vedno tako nazadnjaški? Ali smo res same Indijanke, da z blejsko kulturo ne gre naprej? Če nismo čednostne in krepostne, kaj pa smo? Mi Vas zagotavljamo, da bi bila celo »Hrastnikova Špeva« g. Hočevvarja takoj na Krasu izvagonirala, ko bi bil v pričo nje tako poniževal blejske žene in dekleta. — Tako vidite sedaj, da je Bled vsled ricmanjskega romanja in vsled prevelike navdušenosti g. Hočevvarja — diskreditiran. Kateri izmed tržaških naprednih Slovencev bo še hotel priti na Bled in na Kranjsko, kjer je stranka zoper stranko, v družbi mož zoper moža, v družini mož zoper ženo, žena zoper moža, otroci zoper stariše, kjer je — celo bratomorstvo doma? Tako je govoril g. Hočevvar! Na zadnji ples v blejskem domu smo vabili tržaške Slovence in Ljubljance in Kranjce in Radoljčanje, a našemu vabilu se niso odzvali. Bili smo lepo sami med seboj. Kdo bo hodil v tako preklicano družbo? Glejte žalosten sad Hočevvarjevih ognjevitih govorov! — Po kaj ste šli Berdonu gledat in zakaj ste si izbrali tako narodnega romarskega vodjo? Kaj?! — ?

Znanost in umetnost.

Vse v tej rubriki naznanjene knjige se dobe v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

* *Theologische Zeitfragen.* Von Christian Pesch S. J. Vierte Folge: Glaube, Dogma und geschichtliche Tatsachen. Eine Untersuchung über den Modernismus. Freiburg 1908. Cena 4 K 8 vin.

Marsikdo si je te dni želel temeljitega dela, da vé presoditi, kaj je takozvani modernizem, obsojen od Pija X. v okrožnici »Pascendi« in v čem so zmotna njegova načela. Kajti okrožnica je težko umljiva za tistega, ki ni točno poučen o težnjah modernistov in podlagi, ki opirajo nanje svoje bogoslovne blodnje. Ni torej dvoma, da je pričujoča razprava enega izmed najboljših sodobnih bogoslovcev Chr. Pescha o modernizmu, ki je sicer bila dogotovljena že pred objavo papeževe okrožnice, izšla kakor nalašč v pravem času. Ker se valovi modernizma še sedaj niso pomirili in je ravnokar na dnevnem redu afera Schnitzer na monakovskem vseučilišču, bodo tudi katoliški laiki po Peschovi razpravi segli z velikim zanimanjem. Pa je vprašanje, kakor ga sloviti bogoslovec obravnava, res zanimivo. Po vrsti razkraj pisateljev nazore voditelj-modernistov, Loisy-ja, Wilfrida Ward, Jurija Tyrell, Laberthonnièra in Morica Blondel. Knjiga Peschova je zato tembolj prikupna, ker zavrača nasprotno trditve objektivno in vseskozi neosebno, kar je od nekdaj na Peschu hvalevredno. Saj je on tisti, ki je

zavrnil tudi Schellove zmote po načelu »Fortiter in re, suaviter in modo«, kar se ne dá reči o vseh, ki so zadnji čas o tem vprašanju pisali bodisi pro bodisi contra. Kdor hoče vedeti, kaj je modernizem in v čem obstoje njegove zmote o bistvu in značaju vere, pomenu in razvoju dogem ter o razodetju in cerkvi, naj seže po tej knjigi.

Na razpolago so tudi preje izdani trije zvezki »Theologische Zeitfragen« »Pesch« v »Katoliški Bukvarni«. Cena vseh treh zvezkov 6 K 72 vin.

* **G. pasar Ivan Kregar** je razstavil pretečeni četrtek v oknu Kat. Bukvarne krasno monštranco, namenjeno za **uršulinsko cerkev v Škofji Loki**. — Ovalna noga je precej visoka, močna, da dela protitežje mogočnemu zgornjemu delu. Krasijo jo lepo razvrščeni renesanski ornamenti, različno formirani akantovi listi, ki se ovijajo krog štirih, posebno skrbno izvršenih ovalnih emajlov. Upodobljeni so Brezmadežna, sv. Katarina, sv. Neža, sv. Anton Pad. — Deblo je nekoliko modernizirano, okrašeno s stiliziranimi rožami, jabolko pa z akantovim listom. Na vrhu debela je pritrjena konzola, ki na njej stoji velik kerub z razprostrtimi rokama, kakor bi hotel klicati: Venite adoremus — pridite, molimo! Modeliran je, (zlasti haljasta obleka) moderno, pravzaprav bi morali reči v bajronskem slogu, čigar resna, mirnoslovesna stilizacija z ostrimi konturami je posebno primerna za nekatere izdelke cerkvene umetnosti (vezenine, sohice, emajli itd.) — Za kerubom se dviga takozvani svit, sestavljen iz trodelnih žarkov. Prostor med dvema takima žarkoma izpopolnjuje šopek, spleten iz lepo stilizirane vinske trte in pšeničnih klasov. Zdi se, kot da ta šopek malo gotizira, vsaj zelo strog je v obliki. Nekaj novega, doslej nenavadnega je to, da je svit zadaj zadelan, da je ozadje popolnoma ravno, ne pa — kakor doslej pri cizeliranih monštrancah — vse razkopeno, da je bilo zadnja stran kar težko pogledati. Tu je pa zadaj na svit privarjena 1mm debela srebrna ploščica, in da zadnja stran ni premrtva, je — kakor svit sam — prodrta in poleg tega še deloma svetlo, deloma motno pozlačena in v teh motnih poljih preprosto, pa živahno gravirana. Tako tudi zadnja stran popolnoma zadovolji umetniški čut. Srednji venec pred sijem — naravne srebrne barve, le deloma svetlo izlikan — je silno nalahno, elegantno spleten iz akantovih listov, praznine izpopolnjujejo cvetlični šopki in školjkice, vrhnja dva lista se opletata okrog bogato z dragimi kameni posutega križa. Sredino križa tvori krizolit, obdan od osmerih rubinčkov najfinejše vrste (Rubinspinell), rame križeve so posute s sibirskimi ametisti. — Spretni del, ki obdaja Najsvetejše, tvorita dva obroča, notranji okrašen z jajčnikom (Eierstab), zunanji tvori venec, spleten iz lavorovih listov, na štirih mestih križem prevezan s trakom. Obročka loči jarek (Hohlkehle), ki se iz njega lesketa 12 dragih kamenov: 3 lepi sibirski ametisti, 3 rubini, 3 krizoliti, 3 hiacinti, vsi pravi, nič ponarejenega; vmes so v pozlačeno dno gravirani renesanski ornamenti. Notranja in zunanja stran srednjega dela prehaja v filigransko delo. — Lunula (18-karatno zlato) ima spredaj v sredini posebno lep in čist krizolit, obdaja ga devet finih rubinov (Spinell), iz te skupine pa rasto na obe strani po krajčkih vejice, ki nosijo mesto cvetov, razne dragocene kamenčke: na eno plat brušene diamante (Rauten), rubine, safire, ametiste, krizolite, tako da samo lunula reprezentira malo premoženje. G. Kregarju, pa tudi čč. gg. uršulinkam, moremo le častitati k tako krasnemu delu. Saj je vse, kar je na monštranci, pravo, pristno blago: vsa je srebrna, dragi kameni vsi pravi, nič ponarejenega, pa tudi

vlitega nič: vse fino ročno delo, minuciozno cizelirano (iztolčeno). Izorno delo hvali vrlega mojstra.

* **Rihar renatus.** 21 pesmi našemu Gospodu. Prvi zvezek. Za mešani zbor uredil Fr. Kimovec. Cena partituri tri krone, posameznim glasovom à 40 h. V Ljubljani, 1908. Tisk »Katoliške Tiskarne«. Riharjeve skladbe tako prerediti, da ostanejo še Riharjeve, a da ustrezajo ob enem dandanašnjim cerkvenoglasbenim zahtevam, ni lahka reč. Kdor se loti tega dela, jadra — rekel bi — med dvema pečinama, katerima se do cela ne more izogniti. Ali bo namreč zadel ob prvo pečino, da bo izmed Riharjevih skladb premalo izbral in pilil, vsled česar bo prireditev za službo božjo nerabna; ali pa bo zadel ob drugo pečino, da bo Riharja preveč predelaval in popravljaj, in v tem slučaju bi »Rihar renatus« ne bil več pristni, stari Rihar. G. Kimovec si je prizadeval, izogniti se kolikor moč tema dvema pečinama. Prvi se je izognil na ta način, da je izmed Riharjevih skladb izbral samo boljše. Kar jih je objavljenih v tej zbirki, so vse dostojne za službo božjo; k večjemu o par pesmicah utegnejo strogi cecilijanci biti drugačnega mnenja. Težje je bilo izogniti se drugi pečini. Tu je bilo treba marsikaj prenarediti in opiliti, kar pa je Riharjevimi skladbami le v korist. Ako bi Rihar živel dandanes, bi brez dvoma sam vzel še ostrejšo pilo v roke. Harmonizacija je v tej izdaji prav dobra. V 20. številki bi bilo želeli nekoliko naravnejšo modulacijo; toda Rihar jo je na istem mestu izpeljal ravno tako drzno, kar sicer ni bila njegova navada. Reči moram, da je zbirka prav dobro porabna; gotovo jo bodo naši organisti z veseljem pozdravili. Obsega pa tri pesmi za razne prilike, 4 postne, 2 božični, 2 velikoni, 1 za Vnebohod, 8 za sv. Rešnje Telo, 1 na čast presv. Trojici. Izmed onih na čast sv. R. T. jih je 7 tudi z latinskim besedilom; zelo praktično pa je, da je poleg latinskega podstavljeno tudi slovensko besedilo. Besedilo samo je potrjeno od kn.-šk. ordinarijata. Tisk in zunanja oblika sta prav lični. Ker je čisti dobiček te zbirke namenjen za bleške orglje, si jo bodo naši organisti tem raje omislili. Fr. F-č.

* **V proslavo Shakespearovo.** V Londonu se je ustanovil odbor za proslavo Shakespearovo, ki je sklenil, da se nabere v to svrhu 200.000 sterlingov. Polovico te vsote bi se porabilo za spomenik, ki bi ga postavili velikanu pesniku v Londonu, z drugo polovico pa bi se razširjevalo šekspirsko književnost med vsemi narodi. Odbor upa, da se bo tudi v inozemstvu nabralo precej prispevkov.

* **Nova hrvaška drama.** Prihodnjo soboto uprizorijo v zagrebškem narodnem gledališču prvkrat »Okovi života«, drama v treh dejanjih, ki jo je spisal nadarjeni dramatik Kolarić-Kišur. Snov je vzeta iz domačega življenja.

* **Albinijeva opereta »Franjo Trenk«.** V narodnem gledališču v Zagrebu priredijo v novembru t. l. Albinijeva opereta »Franjo Trenk«, ki je dosegla v Lipsiji popoln uspeh. Baletne vloge bo naštudiral baletni vodja Fritz Karol iz Lipsije. Tamburanje je prevzelo zagrebško tamburaško društvo.

Edison zdrav. - Njegovi načrti

Edison je bolezen, ki ga je bila spravila skoro na rob groba, vendar premagal. Urednik pariškega »Matina« je te dni obiskal slavnega rekonvalescenta v New Yorku ter poročal o svojem obisku v imenovanem listu. Edison je sprejel urednika počivaje v naslonjaču. Govoril je počasi, ne da bi se utrudil. »Vidite, smrt

K strašnemu požaru v Clevelandu.

Pogled na mesto.

Grozna nesreča v predmestni šoli clevelandski, v Lake-view v državi Ohio, je zopet enkrat pokazala, kako nezadostne so še vedno varnostne navedbe v javnih poslopih Združenih držav. Po požaru v clevelandski šoli, pri katerem je na strašen način končalo mlado življenje okrog 200 cvetočih, nadebudnih bitij, je ravnatoko manjkalo najpotrebnejših varnostnih

naprav, kakor svoj čas pri požaru gledališča Iroquois. V obeh slučajih se je tudi pokazalo, da nadzorstvo od strani oblast-nij nikakor ni bilo zadostno. — Naša slika predstavlja mesto Cleveland; lakeview-ska šola je na isti posebej zaznamovana s črnim križcem (na desnem kraju). Mesto ima 450 tisoč prebivalcev, leži ob južni obali Erijskega jezera ter je znano v

Združenih državah kot mesto vrtov, to pa zaradi izredno lepih mestnih nasadov. Mesto je bilo ustanovljeno leta 1796. in se je spoočetka prav počasi razvijalo. Leta 1830. je imelo šele 1000 ljudi. V Clevelandu je med drugim sedež družbe »Standard Oil Co.«, o kateri je bilo tudi v našem listu govora.

vendar nima toliko moči, kakor se misli,« je rekel. »Jaz sem že starel, pa vseeno močnejši od nje. Treba je le hoteti in se boriti, pa se jo premaga.« Ko je urednik na to opomnil, da so ga znanstveni poizkusi že v tretje vrgli na bolniško posteljo, nasmehljaj se je slavni iznajditelj, rekoč: »Da, to so žrtve znanosti, ki so pa tudi hvaležne, ker me pošljejo vsako leto v bolnišnico. Kajti bolnišnica je edini kraj, kjer se smem odpočiti. Doma ne morem. Skušnjava moje delavnice je prevelika. Tam delam cele dneve in noči pri svoji mizi poizkuse, dokler se od utrujenosti ne zgrudim. Tako mi pa dobra majka znanost včasih naloži kakšno operacijo, vsled katere moram lenuhariti, in pri tem se mi vrnejo moči, veselje do življenja in mir.« — Na vprašanje o njegovih bližnjih načrtih je rekel Edison: »Vidite, dve vprašanji sta, s katerima se v tem hipu bavijo moji možgani, in obe se tičeta avtomobilске veleobrati, ki sedaj prestvarja ves svet. Meni se zdi, da jeklo, ki se iz njega sedaj izdeljuje posamezni deli avtomobilov, ni zadosti odporna tvarina, ki bi dalo mehanizmu tisto jakost, ki jo potrebuje. Poleg tega pa se nadjam popolnoma gotovo, da se mi posreči pridobiti za avtomobile v vsem obsegu tisto čudovito silo, ki ji pravimo elektrika. Iščem tip baterije, ki bi imela čim manjši obseg in čim manjšo težo, a bi nudila vozu čim večjo energijo in hitrost. V sedmih letih, kar sem posvetil svoje življenje temu delu, sem že dosegel uspehe; dobim pa še večjih, ako me v bodoče ne bodo kirurške operacije prevečkrat motile.« Urednik Lauzanne, tako se piše, je bil že teden poprej videl Edisona na postelji, vsega ovitega s trakovi in bandažami, vnetih oči, ki so bile celo rdeče, in obraza bledega kakor vosk. Bati se je bilo, da Edison, če sploh ostane živ, izgubi popolnoma sluh, in morda tudi govor. Hvala Bogu, da se oboje ni uresničilo.

NAJNOVEJŠA POLITIČNA POROČILA.

(Posebna poročila »Slovenca«.)

Prihodnji teden v parlamentu. — Kdaj se snide parlament?

Dunaj, 14. marca. Delegacijsko zasedanje je zaključeno. Sprejete resolucije Stürgkh pomenja velik poraz Madžarov, ker se je prisililo skupne ministre izjaviti se odločno za povišanje častniških gaž in proti zapletku tega vprašanja z vojaškimi koncesijami za Mažare. Zdaj se vsa pozornost obrača zopet na proračunski odsek. Budgetni provizorij poteče junija meseca, ni pa upanja, da bi proračunski odsek do tedaj končal svoje ogromno delo. Tudi se govori, da se bo sklicanje parlamenta odložilo in se bo parlament sklical šele začetkom maja. To pa ni verjetno, ker mora parlament koncem tega meseca rešiti vsaj predlogo o povišanju rekrutnega kontingenta. Najkritičnejše točke so v proračunskem odseku justični in naučni proračun. Pri justičnem nastopijo vse nemške stranke, zlasti Čehi in Slovenci, pri naučnem pa na eni strani Slovani in Italijani za svoje vseučiliške zahteve proti vladi in Nemcem, na drugi pa krščanski socialci, ki bodo v prvem vprašanju edini s svobodomiselnimi, proti svojim zaveznikom zaradi neznosnih razmer na vseučiliščih. Program proračunskega odseka je sledeči: I. Ministrstvo za notranje zadeve: Centralno vodstvo, politična uprava, javna varnost, državno gradbeništvo, vzdrževanje poslopij, nove zgradbe (referent: Morsey). II. Trgovinsko ministrstvo: Pospeševanje obrti (Hoffmann). Ponedeljek, 16. t. m., zboruje juridični odsek, od torka naprej tiskovni, v sredo pa pododsek za uredbo delavskih razmer otrok.

Krščanski socialci. — Nemški blok. — Vseučiliško vprašanje. — Vseučiliški profesor pred državnim pravdnistvom.

Dunaj, 14. marca. Krščansko-socialna stranka se te dni posvetuje o političnem položaju. Gre za dve važni zadevi, 1. za vseučiliško vprašanje in 2. za nemški blok, toda med tema vprašanjema je zazdaj nekoliko nasprotstvo. Vseučilišča v Avstriji so že zdavnaj nehala biti torišča vede, ampak so postala strankarske organizacije, na katerih se umetno in z bobnečimi frazami ustvarja nemški svobodomiselnost stranki dičnih gg. Hocka, Ofnerja in Kurande. Iz najnovejšega časa ste značilni dve dejstvi: Wahrmondova brošura in resolucija nemškega »Hochschultag« na Dunaju. Wahrmond je profesor kanoničnega prava v Inomostu. Mož je zagrižen svobodomiselnec. Nedavno se je predzrnil v katoliškem Inomostu v nekem predavanju na najpodlejši način sramotiti cerkev in vero. Prepisal je brez kritike stavke iz

Hoensbroecha in iz spisov sicer na starostnem bebstvu bolehačega Haeckla in jih prodajal kot čisto znanstveno zlato. Toda na Tirolskem je vsled tega nastal tak vihar, da se bo moralo inomoško vseučilišče zapreti, ako se Wahrmond ne odstrani. Po večini katoliško dijaštvo je do skrajnega pripravljeno. Zato je šla deputacija k Becku in Marchetu, ki sta oba obsojala »pamfletno delovanje hujšaka Wahrmonda in obljubila energično pomoč. Sicer se z Wahrmondom peča zaradi zasmehovanja vere državni pravdnik. Lep vseučiliški profesor! Kar se pa resolucije nemških buršev na Dunaju tiče, povdarjajo ti kronični svobodomiselniki alkoholiki, da ne bodo pripustili nobene organizacije katoliških dijakov, ker bi bilo to v škodo »nemotenemu obratu neodvisne svobodne znanosti«. Desno krilo krščansko-socialne stranke — »Vaterlandovci«, energično zahtevajo od strankinega vodstva, da tem razmeram napravi konec. To bo slednje tudi moralo storiti. Zato je težko skleniti nemški blok med krščanskimi socialci in nemškimi svobodomiselnimi proti Slovanom v narodnih vprašanjih. Sicer pa so se krščanski socialci in nemški nacionalci odločno izrekli zanj, toda morali bodo ali eni ali drugi odnehati glede na vseučiliško vprašanje, da bo blok mogoč. Zdi se, da bodo odnehati svobodomiselnici vsaj v enem oziru in bodo žrtvovali Wahrmonda. Tako vsaj namiguje »Pol. Korr.«

Splošni položaj na Angleškem.

London, 14. marca. Objava pisma Viljema II. lordu Tweedmouthu, prvemu admiralu angleške mornarice, je bila zgolj časnarska senzacija, ki je imela namen med ljudstvom diskreditirati sedanjo vladno, ker noče nastopiti sovražno proti Nemčiji. Kaže pa ta dogodek, da pomnoževanje mornarice povzroča med Anglijo in Nemčijo usodno napetost. Sicer je letošnji mornariški proračun Anglije primeroma skromen, toda za drugo leto je že napovedano izdatno povišanje. Ravnotako je s kopno armado. Tako n. pr. ostane garnizija na Malti v prejšnjem številu vključno temu, da je Angleška zvezana s srednjemorskimi državami. — Kar se Balkana tiče, zahteva zdaj Anglija generalnega guvernerja in se kar cedi ljubezni do balkanskih narodov. Sicer pa ima svoj umazani namen: s pomočjo Rusije izpodrinuti na Balkanu Avstrijo, ki se je s svojim sanžakskim železniškim načrtom Angleški močno zamerila. — Velikega pomena je uredba gostilništva. Vlada hoče s posebnim zakonom zmanjšati število gostiln, da omeji pijanstvo, po 14 letih pa bo vlada lahko vsako gostilniško koncesijo po preteku enega leta odpravila. Ker pa bi s tem trpele veliko škodo tudi pivovarne in žganiarne, v katerih je 240 milijonov kapitala investiranih, se je oštirjem itd. posrečilo vprizoriti veliko protestno gibanje. Ako se bo predloga sploh uzakonila, se bo rok od 14 let podaljšal na 20 do 28 let.

HRVAŠKA.

Časopisje in saborsko zasedanje

Odgovor ministrskega predsednika Weckerla na interpelacijo Hammersbergovo je bil, kakor pravi »Pester Lloyd«, resen, usoden preludij otvoritvi hrvaškega sabora. Naglasenje nerazdružljive »zajednice«, obrekovanje, da hrvaške težnje segajo daleč čez okvir hrvaških pravic, namigavanje na odgoditev sabora, kraljevski komisariat in suspendiranje madžarski vladi neljubih zakonov, — vse to so morali ves hrvaški in srbski narod občutiti kot izzivanje. »Hrvatsko pravo« je mnenja, da bi bil moral sabor že v prvi seji na to predrzno odgovoriti na nedvoumen način. In vendar se ni nič podobnega zgodilo v prvi seji. Razum majhne praske, ki jo je provzročil nepopoljšljivi Elegovič s svojim »Abzug srbski narod!« je vladal resen mir, dostojnost in edinstvo. Edinstvo v ovaciji kralju, edinstvo v demonstraciji proti tuji vladi. To nepričakovano okolnost tolmači najbrže prav tržaški »Balkan«, ko piše, da »Čisti nočejo dati banu povoda, da bi sabor odgodil, koalicija pa hoče poleg tega pred vsem, da se sabor do konca konstituiru in da tako dobi v roke orožje, s katerim bo zamogel z večjo močjo protestirati proti Rauchovemu režimu, kakor bi to bilo mogoče z navadno demonstracijo, in sicer ne le v Zagrebu, marveč tudi v Budimpešti, če se v Hrvaški odpravi ustava. Za ta slučaj izbere sabor take delegate, ki bodo hoteli in v resnici prenesli boj v Pešto. Narodnega izdajalca Drohobezkega in ministra Josipoviča ne bo med njimi. Šlo bo v skupni parlament štirideset mož, ki v Pešti vržejo Weckerla, ako bo isti hotel ohraniti v Zagrebu Raucha.« »Srbobran« piše o pretirnih Weckerlovih v uvodniku tako-le: Prepričani smo, da se g. Weckerle moti.

Narodi niso in nočejo več biti sužnji tiranov. Narodi vedo, da so tirani od danes do jutri, da oni izginejo, narod pa ostane. Če pa preti Weckerle s palico, ve naše ljudstvo tudi to, da ima vsaka palica dva konca. Sicer pa bodo se znali zastopniki kraljevine Hrvatske v skupnem saboru (v Pešti) nedvomno na dostojen način oddolžiti Weckerlu za šalo, da namiguje na odkrit absolutizem na Hrvaškem. — Zname-nita je izjava »Agr. Tagblatt« v uvodniku: »Živio kralj!« Ta klic je bil karakteristikon otvoritvene seje. Zopet in zopet je zaoril ta klic po zbornici, in v ljudstvu mu je zagotovljen odkritosrčen odmev. Res je, da je bilo pri tem tudi nekaj demonstrativnega namena. To bi naj bil protest proti obdolžitvi, ki jo je ban Rauch opetovano javno izrekel, da je baže hrvaško-srbska koalicija protidinastična. Pri tem pa je imel ta izraz lojalnosti še drug pomen. Izbrisala naj bi vtis, ki ga je napravila tista tako slabo premišljena in od tako slabih posledic spremljana reška resolucija, v kateri se je bilo Madžarom zagotovilo zavezništvo v boju proti Avstriji. »Agr. Tagblatt« nadaljuje doslovno, in to hočemo kot kronisti pribiti: »Kdor pozna intimne dogodke o sestavi te nesrečne izjave, ve, da se je ista porodila v bolečinah in da so se ji hrvaški politiki do zadnjega trenutka najodločneje upirali. Ni še danes prišla ura, da bi se smelo javno povedati, kako in zakaj je kljub temu prišlo do tega, da so članovi hrvaško-srbske koalicije to listino podpisali; toliko pa se sme že danes konstatirati, da je kes nad tem splošen in odkritosrčen. Nihče ne more danes več tajiti, da je bila naivna politika, ko se je Madžarom nudilo zaupanje, ki je izraženo v tej resoluciji. In nihče tudi ne more tajiti, da se je premalo preudarilo, kako bi nasprotniki to resolucijo mogli zloraobljati v usodne patrone. Storil se je pogrešek, ali včeraj so ga menda popravili. Živio kralj! Tega so se držali naši očeti stoletja in stoletja v veselju in žalosti. In samo s tem geslom v srcu zamore naš narod mirno zreti v bodočnost.«

Starčevićanci in »Stranka prava«.

Več časa že trajajo pogajanja med Starčevićovo stranko in pa med »Hrvaško stranko prava«, da bi se stranki združili, ki imata itak sličen program. »Stranka prava« je naglašala, da na združenje ni misliti, dokler predseduje Starčeviću stranki dr. Frank. Zdaj je pa dr. Frank odstopil. Starčevićeva stranka je izvolila sledeče predsedstvo: predsednik Luka Starčević, podpredsednika sta dr. Mile Starčević in profesor dr. Bosnak. Če se zdaj stranki združita, bi razpolagali s 46 poslanci. Razšla bi se pa tudi hrvaško-srbska koalicija.

Današnja seja hrvaškega sabora.

Zanjo se v Zagrebu zelo zanimajo. Ban hoče biti pri seji cel čas z uradniki. Ker ni več kraljev komisar, je mogoče, da nastanejo proti njemu burni prizori. Koalicija sicer naglašala, da hoče vse storiti, da se sabor ne odgodi. Kljub temu pa sodijo, da se sabor odgodi in da ima ban že v ta namen pripravljen kraljev reskript.

AVSTRIJA.

Finančni minister Korytowski o saniranju deželnih financ.

Enketo o saniranju deželnih financ je zaključil finančni minister Korytowski z daljšim govorom, v katerem je naglašal sledeče: Svoj namen je enketa popolnoma dosegla. Splošno se je želelo, da se izpremene deželni proračuni in da se pomnoži ustavna odgovornost finančnih poročevalcev ali pa deželnih odborov. Zadolžen je, ker dežele splošno ne reflektujejo na osebni dohodninski davek. Država in dežela se ne smeta smatrati za nasprotnika, ki sta v boju. Vsi udi morajo sodelovati. Brez upravne reforme se ne morejo sanirati deželne finance. Da so dežele bankrotne, je grda beseda. Monopoli se ne morejo razširiti, država upa, da bo izhajala z davčnimi dohodki. Deželne dolžnosti naložiti državi ne kaže. Premisliti se mora, če prevzame država lokalne železnice, ki ne donajajo dobička. Nemogoče je, da prevzame država 50 odstotkov učiteljskih plač, ker bi za to potrebovali 60 do 70 milijonov kron. Vsega povišanja davka na žganje v višini 40 K ne more nakazati deželam.

Proračunski odsek.

Proračunski odsek nadaljuje 13. t. m. proračun notranjega ministrstva. Poročevalac Morsey naglašala, da se morajo ustanoviti nova glavarstva. Okrajni glavarji, če so tudi pridni, ne poznajo celega okraja. Nato govori o napredku glede na sanitetno službo v Avstriji. Govornik zahteva, da se morajo oblatigati staviti koze. Država naj podpira stremljenja proti pelagri, ma-

lariji in jetiki. Nato želi, da naj se osobito po večjih mestih pomnoži število državne policije, osobito na Dunaju, v Trstu in v Pragi. — Hoffmann-Wellenhof opozarja na položaj slug pri okrajnih glavarstvih, kakor tudi na položaj pisarniških uradnikov pri političnih oblastih. — Ploj želi, da naj olajšajo administrativno službo in da naj politične oblasti bolj neposredno občujejo s strankami.

Slovansko-romanski blok.

Nemški listi poročajo: Dne 13. t. m. so se udeležili posvetovanj Slovencev in Hrvatov tudi zastopniki Rusinov, Rumunov in Italijanov. Razgovarjali so se o taktiki pri posvetovanju naučnega in justičnega proračuna. Sklenili so, da nadaljujejo posvetovanja. Zdaj se še ne ve, če se peča proračunski odsek z naučnim ali s pravosodnim proračunom, ko rešijo proračun notranjega ministrstva. Mogoče je, da rešijo še prej nekatere manj važne zadeve. Začetkom prihodnjega tedna se vrše o tem posvetovanju med vlado in med voditelji posameznih strank.

Razburjene nemške svobodomiselnostne stranke.

Nemške svobodomiselnostne stranke se jeze na krščanske socialce, ker se boje, da nameravajo krščanski socialci strmolglaviti svobodomiselnim strankam priljubljene naučnega ministra dr. Marcheta.

Prepir za poljedelsko ministrstvo.

Češki agrarci zahtevajo zase poljedelsko ministrstvo, češ, da imajo pravico nanj, ker so najmočnejša češka stranka. Vlada baže hoče ustreči češkim agrarcem in ponuja krščanskim socialcem ministrstvo notranjih zadev. Agrarci krščansko-socialne stranke z vladnimi načrti niso zadovoljni in naglašajo, da je več krščansko-socialnih agrarcov, kakor čeških, in da zato niso voljni izročiti češkim agrarcem poljedelskega ministrstva.

Vseučiliška mladina za narodno sporazumljenje.

Na dunajskem vseučilišču se je ustanovilo društvo, v katero vstopajo dijaki vseh narodnosti. Novo društvo se hoče pečati s preiskavo znanstvenih temeljev narodnega sporazumljenja.

Nov učni načrt za srednje šole.

Naučno ministrstvo izdela nov učni načrt za srednje šole. S preosnovno zrelostnih izkušenj se tudi izpremeni način izpraševanja po učiteljskih. Olajšave na učiteljskih pa ne bodo tako znatne, kakor po gimnazijah, ker morajo učiteljski po postavi napraviti zrelostno izkušnjo iz vseh predmetov.

OGRSKA.

Povišanje častniških plač.

Na hodnikih ogrske zbornice so 13. t. m. živahno razpravljali poslanci Košutove stranke o povišanju častniških plač. Naglašali so, da jih je sram, ker morajo gledati na častniške plače ustreči volji Avstrije. K poslancem stopi minister Andrassy, ki pravi, da se je napravila taktična napaka, ker se ni vprašanje obravnavalo kot finančno, marveč kot narodno vprašanje. Zdaj nam nasprotujeta krona in armada. Člani »Neodvisne stranke«: »Če bi le imeli kaj pokazati svojim volivcem. Saj se kmalu ne bomo upali več v svoje volivne okraje.« Andrassy: »To je pretirano. »Neodvisna stranka« k večjem izgubi večino, kar bi bila sreča za deželo. V sedanjem položaju bi ne imeli ničesar proti, ako prevzame »Neodvisna stranka« vladno. Glede na povišanje častniških plač bi bilo najbolje, da »Neodvisna stranka« ne prepreči večini povišati častniške plače. Poslanci naglašajo, da bi bilo najbolje, če se reši vojaško vprašanje prej, ko se povišajo častniške plače. Grof Andrassy odgovarja, da zastopa to stališče tudi ogrska vlada. Andrassy pravi, da bi koristilo povišanje častniških plač 12.000 ogrskim častnikom in 2000 honvednim častnikom. V nadaljnjem razgovoru pravi Eber: »Če požremo povišanje častniških plač, smo uničeni pri prihodnjih volitvah.« Magyar Orszag« izjavlja, da »Neodvisna stranka« ne dovoli povišanja častniških plač.

Ogrsko-hrvaški državni zbor

nadaljuje 13. t. m. razpravo o poslovnikovi izpremembi. Benedek (»Neodvisna levica«) naglašala, da je nasprotoval Tiszovi izpremembi poslovnika in nasprotuje tudi sedanjemu načrtu. Ne gre, da se kaže na strah narodnega vprašanja. Potrebno bi bilo, da živimo Mažari z narodi mirno. Hodza se zahvali Benedeku in izjavi, da le po tej poti je označeno, kako da se doseže mir.

Napredovanje v pravosodni službi.

Zaradi nove sodne organizacije je pomaknjenih v VII. činovni razred 572 sod-

nikov in državnih pravdnikov, 692 nižjih sodnikov in namestnikov državnih pravdnikov so pa postali sodniki in državni pravdniki.

OBISK CESARJA VILJEMA NA DUNAJU.

Dopisnik »Agramer Tagblatta« poroča svojemu listu o namenih, združenih z obiskom nemškega cesarja na Dunaju. Nemški cesar Viljem obišče našega vladarja, ko se bo vračal s Krfa, in ostane na Dunaju dva dni. Z nemškim cesarjem pride na Dunaj tudi nemški državni kancelar knez Bülow. Cesar Viljem hoče v jubilejskem letu manifestirati moč in trdnost zveze med Nemčijo in Avstrijo in nemška diplomacija se je v Rimu mnogo trudila, da bi omogočila skupno manifestacijo vseh trozveznih velesil. Toplo zavzemanje italijanskega zunanjega ministra Tittonija je razletelo le ob odporu kralja Viktorija Emanuela, ki je obisk na Dunaju odločno odklonil. . . . Drugi razlog obisku pa je, da hoče Nemčija z Avstrijo nastopiti glede na balkansko politiko. Čudno obnašanje Angleške nasproti avstro-ogrskim balkanskim načrtom in njene simpatije do Rusije, ki so se zadnji čas pojavile, so nemške dvorne kroge presenetile. Nemški diplomatje želijo, da se sestavi nov načrt za gospodarsko in kulturno povzdigo balkanskega polotoka, ker dosedanje reforme nikakor niso zadovoljive. Razpravljati nameravajo ob obisku tudi o Bosni in Hercegovini, katerih aneksijo smatrajo v dunajskih diplomatskih krogih za potrebno. Tudi cesar Franc Jožef želi, da se uredi to vprašanje. Upajo, da bo Nemčija pripravljena podpirati ta načrt, za katerega se morajo seveda pridobiti tudi ostale velevlasti.

CESAR FRANC JOŽEF ŠPANSKEMU KRALJU.

Kralj Alfonz je brzojavil našemu cesarju, da je obiskal avstrijsko brodogradnjo v Barceloni. Cesar Franc Jožef je nato odposlal španskemu kralju Alfonzu daljšo brzojavko, v kateri se zahvaljuje Alfonzu za brzojavko. »Ponosen in srečen sem,« brzojavlja med drugim naš vladar, »ker ti dopada moja eskadra. Ponavljam, da sem tvoj prijatelj in veseli me, ker je izpadlo tvoje barcelonsko popotovanje v tvojo popolno zadovoljnost.«

TRGOVINSKA POGODBA S SRBIJO.

Trgovinska pogodba s Srbijo se uveljavlja 1. januarja 1909. Košut je že odpotoval na Dunaj, da jo sopodpiše. Pogodba se pa lahko uveljavi že prej. Nekaj mesa si je izgovorila Ogrska, večina svinjskega in govejega mesa pa pride v dunajsko veliko klavnico.

ANGLEŠKI ODGOVOR NA RUSKO IN ITALIJANSKO NOTO.

London, 13. marca. Sir Grey je na noti ruske in italijanske vlade glede na izvedbo železniških načrtov na Balkanu odgovoril, da Anglija teh načrtov ne bo dejansko podpirala, dokler turška vlada ne izvede makedonskega reformnega načrta.

RAZNE POLITIŠKE NOVICE.

Iz Monakovega poročaja, da postré sprejemne pogoje ruskim dijakom in dijakinjam na južnonemških vseučiliščih. — Srbska uradna »Samouprava« objavlja, da je govor italijanskega ministra Tittonija za Srbijo važen, ker je simpatičen balkanskim državam. Diplomatična podpora Italije je važna glede na železnico Donava-Jadransko morje. — O kmečkih nemirih v Rumuniji dohajajo ugodna poročila. Kmetje so se pomirili. — Nekaj članov ameriškega kongresa dolže, da so se dali podkupiti.

Onevne novice.

+ **Mladeniški list.** Začetkom aprila začne izhajati po dvakrat na mesec neodvisno, nepolitično glasilo vseh slovenskih dijaških in ljudskih mladeniških organizacij po nizki ceni 10 vin. za številko. Svobodomiselnici čez dalje bolj organizujejo zlasti dijaško mladino, izkušajo pa v najnovejšem času pridobiti na svojo stran tudi kmečko, delavsko in meščansko mladino. Uspehi teh in podrobnih prizadevanj, ki se javljajo tudi v nameri, izdajati liber. ljudsko glasilo, se bodisi med dijaštvom bodisi med ljudstvom ponekod že poznajo, zlasti v Primorju. Listi, kakor »Svoboda« in »Omladina« zastrupljajo naše dijaštvo. »Svobodna Misl« pa posebno v primorskih krajih zaraša brezverstvo med preproste sloje. Ali moremo križem rok gledati, kako se na ta način vsemu našemu naraščaju trga vera iz src in se ga tira v umski in pravni propad? Pomnimo, da se nasprotnikom nikoli ne sme posrečiti, združiti mladino v svobodomiselnem taboru, ker bi potem ena noč utegnila podreti, kar se je v dveh desetletjih zgradilo. Zato je

potreba posebnega mladinskega glasila dovolj utemeljena. List se bo pečal 1. z mladinskimi in dijaškimi stanovskimi vprašanji, bo 2. apologetičen v poljudnem smislu, na kar polagoma spriči popolnega pomankanja verskoobrambenih spisov za ljudstvo veliko važnost, bo 3. glasilo naše že tako trdno vkoreninjene in razširjene telovadske organizacije, bo 4. glasilo naših izobraževalnih društev ter bo prinašal redno vsaj osnutke za predavanja, kar bo zlasti za koroško, goriško in tržaško mlado izobraževalno organizacijo velikega praktičnega in vspehujevalnega pomena, se bo 5. pečal s polemiko proti nasprotnim, brezverstvu razširjajočim listom. Ni dvoma, da je ta listu začetna naloga primerena. Gre se zdaj le zato, da se list razširi. Ker so naši somišljeniki v tem oziru zelo obremenjeni, mu je določena tako nizka cena, da jo lahko vsakdo zmagaja. Prosimo zato vse voditelje izobraževalnih organizacij, duhovščino, župane, učitelje in vse, ki tu v poštev pridejo, da se na list naroče, med člani izobraževalnih organizacij in med mladino, med katero imajo vpliva, zanj agitirajo ali ga vsaj priporočajo. Člane izobraževalnih organizacij opozarjamo, naj se vsi nanj posamič naroče, dijaki in telovadci naj bodo pa vsem v tem oziru kot naročniki in agitatorji za vzgled! Opozarjamo na list tudi vse izobraženstvo, ker bo, dasi poljuden, pa drugače strokovnjsko in stvarno pisan, da ga bo vsakdo brez izjeme s pridom čital. List se bo poslal začetkom aprila, ko izide prva številka, na ogled. Zavednost našega ljudstva in izobraženstva, ki je v krščanskodemokratskem taboru, nam je porok, da se bo novi list in organizacija, ki se bo v kratkem na njem osnovala po vzgledu na Dunaju, v katoliški Nemčiji in Švici, mogočno vkoreninila in razširila! Naši somišljeniki vsi na krov in na delo, da se še bolj razcvete naše časopisje.

+ **Izjava.** Proti našemu listu »Slovenec« so bile vložene izza časa, ko je bil odgovorni urednik lista še g. Mihael Moškerc v Ljubljani, pri c. kr. deželnem kot porotnem sodišču v Ljubljani naslednje obtožbe: 1. Obtožba g. dr. Franjo Rozine, odvetnika v Mariboru, zastopane po dr. Karolu Trillerju, odvetniku v Ljubljani, radi dopisov, priobčenih v št. 80 in 81 z dne 9. in 10. aprila 1907 pod naslovom: Gregorčičeva slavnost in zanimivosti iz Maribora. — 2. Obtožba g. dr. Iv. Tavčarja, odvetnika in deželnega odbornika v Ljubljani, radi notic priobčenih v »Slovenec« št. 100 z dne 2. maja 1907 pod naslovom: Hribarjev sistem in sinekure. — 3. Obtožba gospodičen: Minke Jebačinove, Minke Vizjakove Zore Predovičeve, Ivane Ružičkove, Frančiške Benedikove, Vide Obrezove, Line Fakino-ve, Milene Lavrenčičeve, Justine Kavčičeve, Mine, Danice in Vere Rohrman, Marije in Ljudmile Sirnik, Leopolda in Marije Škerl, zastopanih po dr. Ivanu Tavčarju in dr. Franu Novaku, odvetnikoma v Ljubljani, radi spisa v št. 118 lista »Slovenec« z dne 24. maja 1907 v podlistku z naslovom: »Hribar — Buffalo Bill«. — 4. Obtožba g. Josipa Gorjupa, posestnika in župana v Mokronogu ter tožba g. Janeza Pelkota, župana v Trzinu, zastopana po g. dr. Karolu Trillerju in g. dr. Franu Novaku, odvetnikoma v Ljubljani, radi dopisa v »Slovenec« št. 101 z dne 5. maja 1907 pod naslovom: »Kdo dela za Penca«. — 5. Obtožba g. dr. Karola Bleiweisa viteza Trsteniškega, dr. Demetra viteza Bleiweisa, dr. Miljutina Zarnika, Jankota viteza Bleiweisa, zastopani po dr. Ivanu Tavčarju, radi dopisa v št. 100 »Slovenca« z dne 2. maja 1907, pod naslovom »Hribarjev sistem in sinekure«. — 6. Obtožba g. Pavla Endlicherja, Jankota Kocjana, Ivana Dražila, Antona Trstenjaka, Karola Wisiaka, Rudolfa Pucha in Alberta Siča, zastopanih po g. dr. Ivanu Tavčarju, radi dopisa v št. 118 »Slovenca« z dne 24. maja 1907 pod naslovom: »Liberalna vzgoja«. — 7. Obtožba Elije Predoviča, zastopane po g. dr. Ivanu Tavčarju, radi dne 24. maja 1907 v št. 118 b v podlistku prijavljenega dopisa pod naslovom »Hribar — Buffalo Bill«. — 8. Obtožba Franca Arkota, posestnika v Postojni, zastopane po g. dr. Karolu Trillerju, radi notice, priobčene v »Slovenec« v št. 206 z dne 7. sept. 1907 pod glavljem »A. Ž.« — 9. Obtožba g. Antona Berceta, župnika v poklju, zastopane po g. dr. Franu Novaku, radi dopisa, priobčenega v »Slovenec« v št. 192, z dne 22. avgusta, pod naslovom »Svobodomislec v talarju«. — 10. Obtožba g. Oskarja Deva, c. kr. adjunkta v Škofji Loki, zastopane po dr. Božidarju Vodušku, radi dopisa, priobčenega v št. 251 »Slovenca« z dne 30. oktobra 1907 in z dne 15. oktobra 1907 št. 238 »Slovenca«. — Vse obtožbe so postale pravomočne. Vsled inkriminiranih spisov so bile gospodične zasebne obtožbe lince in gospodje zasebni obtožitelji na svoji časti razžaljeni, ker se jih je z istimi izročalo javnemu zasmehovanju in dolžilo zaničljivih misli in lastnosti ter so se jim podtikala nepoštena in neznačajna dejanja.

Uredništvo lojalno obžaluje vsa gori popisana žaljenja, kakor so ista natančneje obrazložena v posameznih obtožnicah, vloženi pri c. kr. deželnem sodišču v Ljubljani, kot neosnovana in prosi vse zasebne obtožitelje, da se s tem zadoščenjem zadovoljijo.

+ **Obtožbe proti Mihaelu Moškercu.** Uredništvo »Slovenca« prijavlja gorejše zadoščenje zasebnim obtožiteljem; vsi zasebni obtožitelji pa umaknejo z ozirom na dano zadoščenje svoje zasebne obtožbe proti Mihaelu Moškercu, bivšemu odgovornemu uredniku »Slovenca« ter so vse te zadeve popolnoma končane.

+ **»Slovenec«** je poravnal celo vrsto pravnih, ki se vlečejo še izza zadnje državnoborske volivne borbe, mirnim potom. Storili smo to iz več nagibov, izmed katerih je eden zlasti odločilen ta, da hočemo osebne borbe in napade, ki so zdaj običajni — ne po naši krivdi! — v slovenskem časopisju, kolikor moči omejiti. Naša javnost, zlasti kranjska dežela, želi, da bi po liberalni gonji započeti osebni boji se omejili in da bi se našlo več umevanja za redno in stvarno delo. Po končanih deželnozbornskih volitvah naj bi nastopila doba mirnejšega dela, in zato radi pred sklicanjem deželnega zbora spravimo s poti stvari, ki bi nitile na novo politično strast. Prav bi bilo, da bi temu našemu zgledu sledili tudi razni drugi listi, kajti sam »Slovenec« tudi ne more mirovati, in če bodo drugi udrihali, bo udaril »Slovenec« nazaj. Samo po neki skupni konvenciji, ki jo mora narekovati časnikarska dostojnost in pravi smisel za splošni blagor, je mogoče, da se omeji borba proti osebam, ki politično delujejo, tako, da ne postane žaljiva. In to mi zahtevamo v prvi vrsti od liberalnega časopisja, ki mora opustiti grdi in nedostojni način pisanja, tako, da bo slovensko časopisje stalo na oni višini, kakor je dostojna kulturnih narodov!

+ **Deželni zbor kranjski dela liberalcem** velike, pa čisto nepotrebne skrbi. — »Narod« mora nekaj pisati, in ker nič gotovega ne vé, zato si izmišljuje. Izmišlil si je najprej to: Da dobe liberalci glavarjevega namestnika, zato so si izmislili, da je S. L. S. z veleposestniki večina, oni so pa manjšina. Glavar bodi iz večine — in milostno in velikodušno so dovolili, da bi smel cesar imenovati Šukljeta za deželnega glavarja — namestnik pa iz manjšine, torej liberalcev. Danes pa ni nobene večine in nobene manjšine. S. L. S. je popolnoma neodvisna, nima niti najmanjše zveze ali obveze ali zaveze na nobeno stran, niti z liberalci niti z Nemci. Čisto samostojno stopa v deželni zbor in bo čisto samostojno tudi naprej delovala za korist in prosep slovenskega ljudstva. Samo korist ljudstva in dežele jo bo vodila, in kdor bo šel z njo, ta bo za tisti slučaj imel ž njo večino. Če bodo liberalci glasovali s S. L. S., tedaj bodo liberalci v deželnozbornski večini, če bodo Nemci glasovali s S. L. S., tedaj bodo Nemci za ta slučaj v večini. Tako je liberalcem za vsak slučaj čisto prosto, da postanejo večina. Saj S. L. S. ne gleda na osebe, ampak samo na stvar. Zato so pa vse kombinacije, ki jih delajo zdaj časnikarji, ki ne vedo kaj bolj pametnega pisati, čisto brez podlage in prazno tratenje časa in papirja, na katero ni vredno odgovarjati.

+ **Liberalci in volivna reforma.** Dr. Tavčar je napovedal, da pojde v ogenj in smrt za splošno in enako volivno pravico. Dr. Vilfan viha rokale za splošno in enako volilno pravico. Dr. Triller gromi za splošno in enako volilno pravico. Krasen uspeh prizadevanj S. L. S., ki je prva povzdignila svoj glas za splošno in enako volilno pravico in ostala tej ideji tudi zvesta! Ne tako liberalci! Liberalci so bili za splošno in enako volilno pravico, ko so vedeli, da je ne bo; ko so mislili, da vendar bo, so se je prestrašili, ter so izdali parolo, da so meščanska stranka in da morajo zagovarjati privilegije mest in trgov; tedaj je dr. Tavčar gromel proti splošni in enaki volilni pravici. Ko so prišli do prepričanja, da je ne bo zaradi nasprotovanja veleposestva, so pa začeli upiti, da so edino le oni za splošno in enako volilno pravico, za katero si že vihajo rokale k stvarnemu boju. Mi se pač lahko smejamo tem ljudem! Kaj bodo pa naredili liberalci tedaj, ko splošna in enaka volilna pravica tudi za deželni zbor res pride? Ta jih bo pomorila in tedaj bodo jokali zoper enako volivno pravico, češ, da oropa mesta njih liberalnega zastopstva! Vsekako bo pa še zanimivo videti, kolikokrat bodo liberalci še skakali iz enega ekstrema v drugega: danes zagovorniki privilegijev, jutri zagovorniki splošne in enake volivne pravice — vedno pa neodkritosrčni in nikdar dosledni! Kdaj pride ta stranka do pameti? S. L. S. bo gotovo rada sodelovala z vsakim, ki bo kaj pametnega in koristnega zastopal. Torej pamet, gospodje liberalci!

+ **Razveljavljenje volitev?** »Slovenski Narod« piše včeraj, da se mora razveljaviti izvolitev poslanca Berbuča. Libe-

ralci računajo pri tem na zvezo z Italijani. Liberalci se pa igrajo z ognjem, kajti niso premislili pri tem, da izvolitve dr. Vilfana, Lenarčiča in Pirca uprav upijejo po razveljavljanju. Našlo se je že toliko slučajev terorizma in protipostavnosti, zlasti pa so zadnji trenutek pred volitvami tako begali liberalci ljudi z lažmi, da bi bilo res dobro, volitve v mestih ponoviti, ker bi bil izid drugih res drugačen. Beležimo za danes, da je »Narod« bil prvi, ki priporoča razveljavljanje mandatov.

+ **Učitelji in istrski deželni zbor.** — Predsednik učiteljskega društva za koperski okraj, Orbanich, vabi vse ljudskošolske istrske učitelje obeh narodnosti, da pridejo prihodnji ponedeljek demonstrativno v deželno zbornico in tam vprašajo, kaj je z obljubami glede ureditve učiteljskih plač. — Kakor znano, tozadevni zakon, sklenjen v zadnjem zasedanju deželnega zbora, ni dobil sankcije, ker deželni odbor ni poskrbel za pokritje stroškov združenih s povišanjem učiteljskih plač.

+ **Ob cesarjevem jubileju** podari dunajska »Prva avstrijska hranilnica« v dobrodelne namene 1 milijon kron.

+ **»Kmečka hranilnica in posojilnica v St. Rupertu«** se je ustanovila pod komando znanega Zupančiča in Zajca. Mi bi k temu molčali, ker nam nič mari, kam devajo liberalci svoj denar ali govorice, ki se širijo ali po neumnosti ali da bi žemrtve liberalce spravili v življenje po zlobnosti, nas silijo k vprašanju: Ali je res grof Barbo dal na razpolago 50.000 in ali se sme trositi laž okrog, da bode v »Kmečki posojilnici in hranilnici« naložen tudi revni denar? To ste dve javni vprašanji, po katerih se bomo ravnali primerno odgovorom. Laž je gotovo, da bi sodnija vložila v to popolnoma liberalno početje revni denar. Govoriti hočemo več o priliki. Danes samo, kdo je odgovoren za te laži? To se dela za »ednost«!?

— **Novo društvo.** Dne 8. t. m. se je na Brezjah ustanovilo »Kat. slov. izobraževalno društvo«, ki si je izvolilo sledeči odbor: gg. P. Salezij Vodošek, predsednik, Alojzij Kocijančič, podpredsednik, Janez Triplot, tajnik, Anton Frelih, tajnikov namestnik, superijor P. Avrelj Knafeč, blagajnik, Valentin Finžgar, blagajnikov namestnik, Ivan Bole, knjižničar. — K društvu je pristopilo 42 moških in mladeničev, več drugih, ki mislijo pristopiti, je bilo za držanih. Društvo si je za prvo silo naročilo 11 časopisov; tudi misli takoj ustanoviti tamburaški zbor. Upamo, da bo društvo vsestransko pospeševalo telesni in duševni blagor Brezijanov, in v to svrhu mu želimo obilo božjega blagoslova.

— **Ustanovni shod izobraževalnega društva v Cerkljah na Dolenjskem.** V nedeljo, 8. t. m., se je vršil pri nas že dolgo zaželeni ustanovni shod slov. kat. izobraževalnega društva. Da bode novo društvo v fari res začelo krepko življenje je dokaz temu ta, da se je zbralo popoldne po službi božji v stari šoli v Cerkljah nad 200 moških in mladeničev brez vsakega bobnanja, temveč so prišli iz lastne, proste volje. In to najbolj spričuje, da moške in mladeniči čutijo potrebo takega društva Na shod je prihitel radevolje č. g. vikar Smolnikar iz Ljubljane, ki je ljudem s svojim dobrim in jako šaljivim govorom vcepil v srca še večje veselje do društva. Razložil je zbranim poslušalcem jako stvarno, kako vpliva izobraževalno društvo na um in srce posameznika. Bodi gospodu na tem mestu izrečena srčna zahvala za njegov trud! Moške in mladeniči pogum in brez strah! se vpišite v novo društvo. — Takoj v nedeljo se je vpisalo 65 udov, a se še bodo. — Torej nič strahu, čim več bo udov, tem uspešnejše bo društvo delovalo. — Takoj, ko vlada potrdi pravila — bomo začeli z delom. Zato na noge vsi, posebno mladeniči, in kmalu boste spoznali še bolj kot sedaj, da društvo v naši fari je bilo silno, silno potrebno. Kaj smo slišali, moške in mladeniči na shodu? »Mož toliko velja, kolikor zna!«

— **Občni zbor »Slovenskega osrednjega čebelarkega društva za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko«** bo v četrtek, na praznik sv. Jožefa, ob 10. uri popoldne v veliki dvorani »Mestnega doma«. Zeleti je najobilnejše udeležbe.

— **Kmetijsko predavanje.** V nedeljo, dne 15. t. m. predava gospod mlekarški konzulent Legvart v Cerkljah pri Kranju o mlekarstvu in živinoreji. Pričetek ob 3. uri popoldne.

— **Društvo »Pravnik«** opozarja svoje člane na predavanje, koje bo imel g. dr. Josip Silović, kr. vseučiliški profesor v Zagrebu, v nedeljo, ob 8. uri zvečer v »Mestnem domu« o predmetu: »Uvjetna osuda i uvjetni dopust« in prosi z ozirom na dovolj zanimivo stvarino in slovečo osebo predavatelja-učenjaka polnoštevilne udeležbe.

— **Občinske volitve v Ribnici.** Iz Ribnice se nam piše: Reklamacija glede volivnega imenika za občinske volitve v Rib-

nici je bila na c. kr. okrajno glavarstvo v Kočevju vložena že pred dvema mesecema. Naj nam vendar slavno c. kr. okrajno glavarstvo razloži, odkod ta strahovita zapoznelost! Ali je krivo županstvo? Ali je kriva tista tajna in nevidna sila, ki vodi trhlji ribniški liberalizem? Ribniški liberalci vso stvar nalašč zavlačujejo, da bi se volitve vršile ob času, ki bo zanje ugodnejši. Po Veliki noči gredo naši možje po svetu za zaslužkom, in na to čakajo liberalci. Ali se ne zdi, kakor da bi c. kr. okr. glavarstvo podpiralo to tiho liberalno željo? Ne prosimo več, ampak nadjodločneje zahtevamo, da se reklamacija nemudoma reši! Saj je po dveh mesecih vendar že čas!

— **Po pogrebu nagloma umrl.** Po pogrebu generala pl. Holecčka v Kamniku je nekaj veterancev šlo v krčmo Tomaža Berganta. Nakrat se veteranec Jožef Kecelj, delavec v tovarni smotnika, mrtev zgrudi. Zadel ga je srčna kap.

— **Za župana v Litiji** je bil v četrtek, 12. t. m. izvoljen z veliko večino glasov g. Franc Slanc, veleposestnik v Litiji. Bivši župan Damjan je dobil en sam glas. Takega poraza dolgoletnega župana litijske občine pač nismo pričakovali. On, ki je mislil, da je intabuliran na županski stolec, je pozabil, kdo ga je zavrstoma volil županom: namreč kmečka stranka. Še malo pred volitvami se je izrazil: »E, kaj če me kmetje ne volijo, saj so gospodje obljubili, da me bodo volili.« Ko smo mi po občinskih volitvah v sobotnem »Slovincu« označili svoje stališče, nam je župan potem v »Narodu« odgovarjal, »da nas ne potrebuje in ne išče stika z nami.« Tisti dopis v »Narodu«, ki nima ne glave ne repa, je skoval Damjanov sin v potu svojega obraza in oče ga je podpisal in je tako odgovoren zanj. Pač bi Damjan krvavo potreboval naših glasov, pa naši odborniki so mu le željo izpolnili, da niso iskali stika z njim. Gospodje pa, na katere se je toliko zanašal, so mu tudi fige pokazali in tako je pogorel z enim samim glasom, ki je bil menda Svetčev. S tem smo opravili z bivšim županom Damjanom. K slovesu mu še kličemo: »Sic transit gloria mundi.« V proslavo izvolitve Slanca županom, je bila zvečer po celem trgu razsvetljava.

— **Slovanski hotel na Dunaju.** »Vid. Dennik« poroča, da je v preteklem letu prišlo na Dunaj 23.248 Rusov, 2.789 Srbov, 2.084 Bolgarov in 19 Črnogorcev. Ako se k tem številkam prištejejo še avstrijski Slovani, ki so lani na Dunaj prišli, more se z vso gotovostjo trditi, da vsako leto pride povprečno na Dunaj najmanj 65.000 slovanskih tujcev. Zato list priporoča, da naj se na Dunaju sežida slovanski hotel, ki se bo gotovo zelo dobro izplačal.

— **Umrl je rudniški svetnik Jakob Vidic**, rojen v Idriji. Pokojnik je po dovršeni gimnaziji študiral pravo in rudniško akademijo. Bil je nekaj časa v poljedelskem ministrstvu. Mikala ga je pa bolj Praga, kjer je služboval zadnja leta. Pred 14 dnevi je zbolel na influenco, nato pa dobil vročinsko bolezen, ki je spravila v grob šele 46-letnega moža. Bil je ves čas zaveden Slovenec, ki jih je ravno pri politični rudniški oblasti malo, po smrti gosp. Vidica je menda samo še eden. Rajni naj počiva v miru, sorodnikom — živi tudi še njegova mati — izrekamo srčno sožalje.

— **Policaji napadli novinarja.** O priliki otvoritve hrvaškega sabora je hotel poročevalec zagrebških »Novosti« z legitimacijo v roki skozi kordon policajev v saborsko dvorano. Pri tem ga zagrabi nadstrazar Pavaško, ki ga rani na ušesu. Pomagalo mu je 14 policajev. Uredništvo »Novosti« bo tožilo. Tudi saborski predsednik je obljubil, da bo storil potrebne korake. Ta napad je izzval med občinstvom veliko ogorčenje.

— **Uboj vsled prepira v krčmi.** Dne 11. t. m. je porotno sodišče v Rovinju obsodilo 29letnega Antona Deltreppa iz Kanfanara v pet let težke ječe, poostrene s postom vsakega četrta leta, ker je 22. decembra l. l. v Kanfanaru zabodel z nožem v srce Antona Bakaca iz Kanfanara, tako, da se je isti na mestu mrtev zgrudil. V krčmi »pri Port Arturju« je bilo mnogo ljudi in Deltreppo je nagajal vsakemu, do kogar je prišel in vihtel nad glavami pivcev z nožem. Bakac, s katerim sta bila prijatelja, ga je miril, vsled česar sta se sprla. Konec prepira je bil uboj. Zanimivo je, da je bil Deltreppo svoj čas od vojaškega sodišča obsojen na smrt, ker je oklofotal nekega poročnika, toda cesar ga je pomilostil v dveletno ječo.

— **Dvoboj.** V Kološvaru se je vršil 12. t. m. dvoboj s sabljami med odvetnikom dr. Edmundo Rosenfeldom in grofom Štefanom Battanom. Poslednji je bil lahko ranjen.

— **Občinske volitve v Pomjanu.** Tudi v drugem razredu je zmagala italijanska stranka s 114 glasovi proti 67 slovenskim. V prvem razredu izjavlja sam »Piccolo«, da bo tam hud boj.

— **Pomota.** V zadnji sobotni številki je »Slovenec« prinesel pod naslovom »zadnji lunin krajec in liberalna politika na Vrhniki« dopis, v katerem se dolži g. Andrej Grampovčan, trgovec na Vrhniki, da je nedostojno govoril o duhovnikih in klerikalcih v Hočevarjevi gostilni po zadnjih volitvah. Po informaciji se je dognalo, da se je zamenjala neka oseba, ki je pred omenjeno gostilno zagrešila isto dejanje, z osebo g. Grampovčana. Zato tozadevno poročilo lojalno prekičemo, ker nikomur ne maramo po krivici škodovati. Sicer pa o nepremišljenem govorjenju g. Grampovčana še kako rečemo.

— **Vodovodne cevi** za dunajski drugi vodovod se nabavijo pri avstrijskih karteliranih tvrdkah.

g **Za živinorejce!** Od 10. do 12. aprila letos bo na Dunaju priredila tamošnja c. kr. kmetijska družba razstavo pitane živine iz cele Avstrije. Živina, ki se razstavi, je namenjena, da se proda. Na Dunaju je Osrednja zadružna zveza ustanovila tudi živinsko prodajnico (Viehverwertungsstelle), ki se nahaja v III. okraju na centralnem živinskem semnišču Sl. Marx. Živinorejci, ki pripeljejo svojo živino na razstavo, se lahko oglase tam in spravijo svojo živino v denar. V prvih mesecih svojega obstanka je ta živinska prodajnica prodala kmeto mže čez 2000 glav goveje živine. Tako se skrbi, da kmet brez prekupcev naravnost proda živino odjemalcu.

Ljubljanske novice.

lj **Javno predavanje.** Prihodnji torek predava v »Slov. kršč. soc. zvezi« deželni poslanec č. dr. Lampe. Začetek točno ob pol 8. uri zvečer.

lj **Učiteljstvo in naprednjaki.** »Učiteljski Tovariš« poroča: »V Ljubljani je umrla učiteljica Olga Kobauova. Pogreb je bil 11. t. m., t. j. v sredo popoldne ob treh. Takrat so imele ljubljanske ljudske šole pouk. Vkljub temu se je učiteljstvo želelo udeležiti pogreba svoje kolegije, ker ima o kolegialnosti in pieteti prave, recimo človeške pojme. Toda učiteljstvo se ni smelo udeležiti pogreba, ker je moralo v šolo! Tako je velel višji ukaz! Celo I. in II. razred dekliske šole, kjer je delovala Kobauova, sta morala imeti šolo. Tako je velel višji ukaz! Vse učiteljstvo vsega sveta ve, kako je drugod ob takih slučajih, sedaj tudi ve, kako je v Ljubljani. Dasi nam silijo v pero najostrejša besede, vendar ne pišemo komentara, ki si ga napravi lahko vsak sam. Samo ena beseda naj označi to dejstvo: škandal!« — Klerikalci vendarle povsod bolje razumejo pieteto.

lj **Občinski svet** ima redno sejo v torek, dne 17. marca 1908 ob 5. uri popoldne v mestni dvorani. Na dnevnem redu je: Obljuba dveh novo sprejetih meščanov. Poročila: o letošnjih dopolnilnih volitvah v občinski svet; o sklepu občinskega sveta z dne 11. febr. t. l. glede nemškega dopisovanja c. kr. sodišč mestnemu magistratu; o prizivu županstva Kroke proti odklonitvi stalne podpore Mariji Katrašnikovi od strani mestne komisije; o prošnji kantinerja v pehotni vojašnici za prispevek mestne občine k vsakoletnim popravam v tamošnji kantini; o prošnji kon-sorcija za vrhniško - idrijsko železnico, da bi mestna občina ljubljanska prevzela predplačiloma troške za napravo splošnih načrtov za progo Ljubljana-Brezovica; o dopisu mestnega magistrata glede naprave cestnega kanala v Knaiflovih ulicah do nove Hammerschmidtove stavbe; o prošnji nekega uradnika mestne hranilnice za zvišanje službenih prejemkov; o prošnji nekega bivšega mestnega delavca za pokojnino; o prošnji nekega sluga za bolniško podporo; o prošnji za gostilniške koncesije: Frana Anžiča, Ane Babnikove, Josipa Baloha, Anton Dreher v Trstu, Marije Harčanove, Frančiške Starkove, Ivana Zupančiča, Frana Krapeža za razširjenje gostilniške koncesije, Mihaela Šraja za podelitev starinarske koncesije. Poročevalec v vseh teh prošnjah je občinski svetnik Franchetti.

lj **Vojaška vest.** Prostovoljci tretjega voj. zbora se odpeljejo jutri na vojaške vaje, katere bodo imeli v Istri od Hrpelja do Pulja. Prostovoljce vodi nadporočnik tukajšnjega domobranskega polka gosp. Peče.

lj **Nagloma umrl** je včeraj v društvenih prostorih tukajšnje kazine hišni posestnik in prokurist tovarne Samassa gospod Lambert Friedrich. Zadel ga je srčna kap.

lj **Občni zbor kraje skupine c. kr. poštnih in brzojavnih uslužbencev** v Ljubljani vrši se v nedeljo, dne 15. t. m. ob 4. uri popoldne v društveni sobi, Emonska cesta 11, nakar se gosp. tovariši vlnudno vabijo. — Odbor.

lj **Nevarna tatica prijeta.** Mestna policija je aretovala včeraj 27letno, slabogla-

sno, brezposelno šiviljo Marjeto Zalokarjevo, rodno iz Rodic in pristojno v Jarše v kamniškem okraju. Navedenka ima za mesto prepovedan povratek, je bila zaradi različnih deliktov že devetkrat kaznovana in so jo tudi sedaj oblasti iskala zaradi tatvine. Oddali so jo sodišču.

lj **Strokovno društvo ljubljanske predilnice** ima redni občni zbor jutri v nedeljo, dne 15. marca ob 9. uri popoldne v prostorih »Slov. kršč. soc. zveze« v hotelu »Union«.

lj **Napačen »vlomilec«.** Danes zjutraj je prišla mimo pošne filijalke na Cesarja Jožefa trgu neka ženska in videla v pisarni nekega delavsko oblečenega človeka. Obudil se ji je takoj sum, da mora to biti kak vlomilec in je to sumno tudi zapala drugim, mimoidočim. Kmalu se je nabralo pred filijalko več ljudi, ki so »flegmatičnega« vlomilca opazovali. Seveda se ta za njih opazovanje ni dosti zmenil in opravljal svoje delo naprej. Med tem je bila obveščena tudi policija, ki je bila takoj na licu mesta, da prime »vlomilca«. Ko so se odprla vrata v pisarno, je policija videla pred seboj nevarnega »vlomilca« v osebi kurilca peči, na kar je seveda odšla in to naznanila zunaj stoječi »radovednosti«. Pozneje je postala stvar predmet raznih burk, a pozornost one ženske je pa z resnega stališča le odobravit.

lj **Beda v Ameriki.** Avstrijsko - ogrski konzulat v New Yorku je pred kratkim na lastne stroške poslal v svojo domovino veliko število — baje 900 — Slovakov, med katerimi so bili tudi Jožef Lahky, Ivan Hugyela in Adolf Paczelt. Ko so se včeraj pripeljali s parnikom v Trst, niso navedeni trije Slovaki imeli nobenega denarja in kazalo jim ni drugega, kakor vstopiti v vlak in poskusiti svojo srečo brez vznožne listka in se tako prepeljati do doma. Sreča jim pa ni bila mila, kajti spovednik je prišel takoj na sled in so morali v Ljubljani izstopiti. Zagovarjati se bodo morali pred sodiščem zaradi prestopka železniških predpisov. — Ne hodite v Ameriko v tem neugodnem času.

lj **Dobrim ljudem.** V Ljubljani na Rimski cesti št. 2 leži na smrt bolan marljivi slovenski fotograf g. J. Kotar, ki je splošno znan kot nenavadno spreten mojster. Svoj čas je bil sodrnik večine slovenskih ilustriranih listov in publikacij, fotografiral je razne stvari za umetniške, zgodovinske in starinske zbirke, za deželni muzej, razne stare freske itd. Zdaj je nevarno obolel ter leži doma v največji bedi; njegova bolezen je pahnila v veliko nesrečo tudi njegovo obitelj, ki šteje več nedoraslih otrok in trpi v največjem pomanjkanju! — Želeti je, da se občinstvo, njegovi kolegi, prijatelji in znanci ozirajo na to notico ter zasluzenega in ne po svoji krivdi nesrečnega moža in obitelji po svojih močeh podpirajo! Prosi se, da se vsakovrstni darovi pošiljajo njemu ali pa uredništvu tega lista!

Razne stvari.

Kaznovanje organizatorjev državnih uslužbencev.

Ko je v decembru lanskega leta osebe tržaške pošte moralo poseči v varstvo svojih pravic po pasivnem odporu in je potem prišlo do poravnave, bilo je izrecno dogovorjeno, da zaradi tozadevnega gibanja ne bo nikakršnih represalij. Sedaj pa sta finančna in sodna oblast uvedli proti predsedniku in podpredsedniku organizacije državnih slug disciplinarno preiskavo in jih kaznovali. Nadaljnji »masreglovanj« je še pričakovati. Kako se to strinja z dano besedo? Mar za državne sluga ne velja društveni zakon?

Krvavo klanje v Iquique. — Ustreljenih 2500 delavcev.

V Iquiqueju, Chile, so se uprli v solitarskih rudnikih delavci. Zahtevali so višje plače in nastopili s silo. Proti delavcem so nastopili vojaki, ki so ustrelili 2500 delavcev.

Grozna avtomobilska nesreča.

Opolnoči 13. t. m. je zadel na mostu med Turinom in Milanom neki avtomobil v parno cestno železnico. Avtomobil je padel z mosta. Mrtvih je sedem oseb, med njimi tri ženske, ranjenih je pet oseb, med njimi ena ženska.

Norčev umor.

V praški norišnici so poslali v bližnji gozd več norcev, da sekajo drva. Norec Mandik je pa norcu Kučeri preklal s sekiro glavo, na to pa zlezal na drevo, s katerega je metal veje na paznike. Ognjegasci so končno prišli norca.

Požari v Berlinu.

Berolinski požigalci nadaljujejo zločinske požige. Dasi policija mrzlično deluje, je bilo 13. t. m. zažgano na petih mestih osobito v južnem delu mesta.

Telefonska in brzojavna poročila.

HRVAŠKI SABOR ODGOĐEN! RAUCH BO KOMISARIL!

Zagreb, 14. marca. Sejo sabora otvori starostni predsednik Erazmo Barčič. Kar se mu približa banski uradnik in izroči kraljevi reskript, ki odgodi sabor. Starčevićanci burno protestirajo in hočejo preprečiti branje reskripta. Nastanejo divji prizori, ki trajajo pol ure. Čujejo se ogorčeni burni klici proti Rauchu in ogrski vladi. V nepopisnem tršču se poslanci posameznih strank med seboj sporečejo in se vrše še osebni napadi. Starčevićanci žvižgajo, kričijo in razbijajo po pultih. Hrušč je tolik, da drug drugega ne razume. Konečno se vendarle more vršiti branje reskripta, glasom katerega se sabor odgodi na nedoločen čas. Predsednik nato hoče dati čitati protokol, toda Starčevićanec Persič skoči iz sedea, se zažene k predsedniški tribuni, iztrga predsedniku protokol iz roke in ga na drobne kosce raztrga. To je signal za nove burne prizore. Na galerijah se vrši hrupna demonstracija proti banu. Predsednik da spisati nov protokol. V mestu samem se vrše velike demonstracije. Ban bo torej vladal brez sabora kot kraljevi komisar, kakor je napovedal Weckerle, in se je bati nove ere Kheun. Ker je pa sabor odgođen, veljajo dalje mandati hrvaških delegatov za budimpeštansko zbornico. Supilo je izjavil, da bodo vsi delegati zopet prišli v Budimpešto in ondaj začeli najostrejšo obstrukcijo proti reviziji poslovnika, kar bo najbrž vedlo do razpusta zbornice.

VELIKANSKE DEMONSTRACIJE V BUDIMPEŠTI.

Budimpešta, 14. marca. Včeraj zvečer so se tu vršile velike socialistične demonstracije za splošno volivno pravico. Trajale so do ene ure popoldne. Iz množice je bilo na policijo oddanih 30 strelcev. Množica je metala kamenje. Trije policaji so ranjeni. Aretiranih je petdeset demonstrantov in kaznovanih na globo 50 do 100 K. Po mestu je razbitih nad 100 oken. Tudi v kavarni Newyork se je streljalo. ranjen pa ni nihče.

Budimpešta, 14. marca. Demonstracije so napravili veliko škodo. Po mnogih delih mesta je promet ustavljen. Boje se zlasti za prvi majnik velikih neredov, kajti poleg socialistov nameravajo tudi vseučilišniki prirediti demonstracije v velikem obsegu. Policija bo ljudstvo posvarila v oglasih. Stvar je posebno zato otežena, ker bodo v nedeljo vsled seima vse trgovine odprte.

RUSKI VELIKI KNEZ NA DUNAJU.

Dunaj, 14. marca. Ruski veliki knez Mihajlovič je došel sem. Stanuje na dvoru.

PROTI VSEUČILIŠKIM PROFESORJEM - HUJSKAČEM.

Inomost, 14. marca. Po deželi se danes vrše trije veliki protestni shodi proti inomoškemu vseučiliškemu profesorju Wahrmundu, ki v neki brošuri kakor žgarnar psuje katoliško vero in cerkev.

Dunaj, 14. marca. Baje bodo vsa nemška avstrijska vseučilišča v skupni izjavi zavzela se za »profesorja« Wahrmundu.

Dunaj, 14. marca. Rektor inomoške univerze je danes došel na Dunaj, da se posvetuje glede na afero Wahrmund z naučnim ministrom Marchetom in z nemškimi poslanci. Rektor je izjavil, da se bo zdaj izogibal zavzeti stališče v aferi Wahrmund, ker noče poojstriti položaja in počakati, kako izpadejo protestni shodi po Tirolskem.

ODLOŽENI MANDAT

Inomost, 14. marca. Svobodomiselni poslanec Ehrler je odložil državnozbornski mandat.

DEMONSTRACIJE ZA VOLIVNO REFORMO V PRUSIJI.

Berolin, 14. marca. Socialdemokraško strankino vodstvo je sklenilo 18. t. m. prirediti veliko manifestacijo za splošno volivno pravico za prusko zbornico. Policija je mrzlično na delu. Zveza delodajavcev je sklenila, da bodo odpuščeni vsi delavci, ki 18. t. m. ne pridejo na delo in bodo sprejeti na delo šele 23. t. m.

Kašljajoče osebe opozarjamo na oglas o Thymomel scillae, t. j. prepatat, katerega večkrat zdravniki priporočajo

Ljubljenec otrok.

Angleška bolezen, ki ima svoj izvor v pomanjkljivem razvoju, je dandanes mnogo bolj razširjena, zlasti v preobljudenih mestih.

Otroci so slabotni in se pri najboljši hrani ne rede.

Najboljše sredstvo za povzdigo rasti pri otrocih smemo z gotovostjo smatrati »Ferromanganin«, prepatat, ki se je pri otrocih kakor pri stariših v tisočih slučajih kot neprekosljivo sredstvo izkazalo. Steklenica »Ferromanganina« se dobi za neznatno ceno 3-50 K v vsaki lekarni, go-

tovo pa v lekarnah »Pri angelju«, Ljubljana, Dunajska cesta, in »Pri zlatem jelenu«, Marijin trg.

Thalia-vožnje avstrijskega Lloydja.

Avstrijski Lloyd priredi tekom letošnjega leta več zabavnih voženj s svojim dobroznanim parnikom »Thalia«. Na četrtm popotovanju, ki se vrši med 26. aprilom in 26. majem, obiščejo izletniki severoafriško obrežje, Kanarsko otočje in špansko obalo. Oskrba znaša od 700 K višje. Nadalje slede: Popotovanje na sever iz Bremerhavena na škotsko, špicerško in norveško obrežje, med 4. in 30. julijem. Med 3. in 31. avgustom se vrši drugo popotovanje na sever, in sicer v pokrajino »večnega ledu«. Vožnja z vso oskrbo stane za vsak izlet od 700 K višje. Oba izleta na sever priredi letos avstrijski Lloyd samostojno.

Nadaljno potovanje, od 5. septembra do 1. oktobra, ima v programu vsa znamenita morská kopališča Atlantskega oceana in se vrši iz Bremerhavena preko Algiera v Trst. Stroški za vožnjo in oskrbo so preračunjeni od 250 K višje.

Vsa natančnejša pojasnila daje glavna agentura avstrijskega Lloydja, Dunaj, I., Kärntnerring 6.

ŽITNE CENE.

Budimpešta 14. marca.

Pšenica za april	11.82
Pšenica za oktober	9.80
Rž za april	10.60
Koruzá za maj	6.69
Oves za april	7.85

Efektiv: 10 nižje.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

čas	čas opažanja	stanje barometra v mm	temperatura po Celziju	vetrari	nebo	padavina v mm
13	9. zveč.	733.2	2.0	sl. sev.	obl.	
14	7. zjutr.	35.2	0.2	sl. jzrh.	sk. obl.	4.5
	2. pop	34.2	5.4	sr. jvzh.	pol. obl.	
Srednja včerašnja temp. 3.4°, norm 3.1°						

Zahvala.

671

O priliki smrti naše nenadomestljive, nepozabne, iskreno ljubljene soproge, hčere, tete in svakinje gospe

Olge Kobau roj. Gasperin

mestne učiteljice v Ljubljani in soproge c. kr. davčnega oficijala

izrekam tem potom globoko ginjeni najpriskrnejšo zahvalo vsem korporacijam, znanecem, prijateljem, kolegom, kolegijam in sorodnikom, vsem darovalcem prekrasnih vencev.

Tudi se zahvaljujemo vsem za izraženo sožalje.

Žalujoči ostali.

Vabilo

na

XII. redni občni zbor „Hranilnice in posojilnice v Starem trgu pri Ložu“

registrovane zadruge z neomejeno zavezo“ ki se bo vršil

v nedeljo, dne 29. marca, ob 3. uri popoldne v lastni hiši v Starem trgu št. 67.

Spored:

1. Poročilo načelstva.
2. Polaganje računov za leto 1907.
3. Odobrenje računov.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Prememba pravil.
6. Razni nasveti.

K obilni udeležbi vabi p. n. ude

odbor.

659 1-1

2 dobra

526 3-2

čevljarska pomočnika

sprejme takoj **Florijan Lavtižar**, čevljarski mojster, Jesenice št. 34, Gorenjsko.

Velikanska zaloga spomladanskih in letnih oblek za gospe in dečke iz najmodernejšega blaga

: Velika konfekcijska trgovina :

674 1

.. A. LUKIČ ..

Ljubljana - Pred škofijo 19 - Ljubljana.
Cene brez konkurence. Samo sveže blago.

Velikanska izbira spomladanske in letne konfekcije za dame in dečke. Solidna postrežba.

Vajenca

650 3-1 za večjo **kavarno** sprejme takoj. Naslov pove uprava.

Spretna šivilja

se sprejme takoj za stalno delo. **Holzapflová cesta št. 7** pritlično. 646 1-1

Proda se 2000 meterskih stotov 479 4-4

živega apna.

Več pove **Ivan Gruđen**, trgovec z apnom **Godič, p. Kamnik.**

Prodajalniški lokal

na zelo prometnem kraju v Ljubljani, blizu vojašnice, se odda za majski termin.

667 Naslov pove upravništvo. 3-1

MLINAR za štule KOVAČ se sprejme.

Ponudbe starejših in pridnih oseb sprejema **Fr. Benkovič Blagovica, pošta Lukovica.** 641 2-1

Zajčji blevi

4 po 1 meter v kvadratu, in 3 malo manjši, vseh sedem v enaki visokosti, povsem novi iz močnih desk narejeni, katerih vrata so 85 cm v svetlobi s pocinkano močno žico prav gosto pletena, so za nizko ceno **naprodaj.**

Poišče se v **Spod. Šiški št. 117**, nasproti šole ob državni cesti. 773 4-1

Trgovci!

Portal 5 velikih oken in 2 vrata z železnimi roló in z brušenimi šipami, še skoraj novo, se poceni **proda** pri **R. STERMECKI, Celje.** 662 2-1

Sprejemem v službo zanesljivega

stavbenega polirja.

Vstop takoj. Ponudbe s pogoji naj se pošljejo pod **Val. Soagnetti, Krško.** 675 3-1

654 4-1

Trgovina

z mešanim blagom - se takoj odda -

obstoječa že več časa in dobro urejena. — Odda se radi selitve zvišane trgovine. — Več se izve v uprav. „Slovenca“.

Nov modni salon.

Cenjenim damam vljudno -- naznanjam, da sem --

Nov modni salon.

otvorila na Mestnem trgu šte. 11
(poleg trgovine Iglíč)

salon za damske in otročje klobuke

Vsled mnogoletnih izkušenj v tej stroki kakor tudi zato, ker sem si na Dunaju sama ogledala najnovejše dunajske modele, sem v stanu prevzeti vsa v to stroko spadajoča dela in popravila ter jih izvršiti solidno in po zmernih cenah.

Pričakujoč obilne naklonjenosti se vdano priporoča

F. Kovač,

651 3-1

bivša modistinja tvrdke Vivod-Mozetič.

Zidarski polir

si išče v mestu ali na deželi primerne službe. Izvežban je tudi za izdelavo načrtov. Ponudbe se naj pošiljajo do 5. aprila t. l. na naslov: „**Heraklij**“ št. 12, Poste restante, Ljubljana. 673 2-1

Zaradi družinskih razmer se prodaja na Gorenjskem dobro vspevaljoča

kovačija

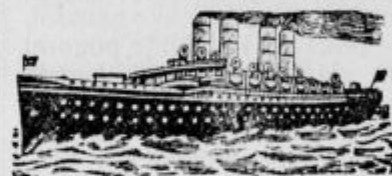
: v lepem in prometnem kraju. :
Kje, se izve v upravništvu tega lista. 642 3-1

Velikonočne pesmi.

(Riharjevi in drugi napevi.)

Za mešani in moški zbor uredil in založil **Josip Siherl**, organist v Ribnici. 1907. — Cena 1 K.

Naroča se najceneje po nakaznici pri izdajatelju v Ribnici. 498 6-4

V Ameriko in Kanado

najzložnejša, najcenejša in najvarnejša

vožnja s **Cunard Line**

644 3 Bližnji odhodi:

Iz **Trsta**: Ajtonija 18. marca, Slavonija 31. marca, Panonija 14. marca.

Iz **Liverpola**: Lusitania 4/4, 25/4, in 16/5. Mauretania 21/3, 11/4, 2/5 in 23/5.

Pojasnila in vožne karte pri **Andreju Odjasek**, Ljubljana, Slomškove ul. 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Lepa zračna

661 1

stanovanja

vsake vrste, z 1, 2 ali več sobami od 8 kron mesečno naprej, se takoj ali za pozneje oddajo v novozgrajenih hišah na **Predovičevem selu** poleg Ljubljane. — Več se izve pri **E. Predoviču, Ambrožev trg 7, v Ljubljani.**

Obrtno naznanilo.

Da zadostim vsem zahtevam v vsakem oziru, sem svojo **že 25 let obstoječo pekarnico temeljito prenovil** in postavil vanjo **parne peči**, opremil svoje podjetje z **najmodernejšimi tehničnimi pripomočki**, zlasti **stroji za gnetenje in mešanje**, in najel **izbornu izurjeno osobje**. To mi omogočuje, da morem izdelovati **brezhibno, enakomerno, ekskvizitno pecivo**; ker kurim namesto z drvmi sedaj s premogom, morem tudi **največjo množino kruha** točno dobaviti v **treh urah**.

Pekle se bodo vse vrste **finega peciva**, dalje **navadno pecivo** in različen **kruh**, zlasti jako priljubljeni **rženi kruh**, za **specialitete** pa dunajsko **pleteno pogačo**, **orehove rožičke**, **orehove** in **rozinove štruklje**, **sladkorne rožičke** (brioches) in **buhtelne**. Vedno so v zalogi različna **čajna peciva** iz tvorn. V. Schmidt in **graški prepečenec** F. Sprenga.

Naročila vseh vrst se sprejemajo v **centralni prodajalnici v Gradišču št. 5** in v **podružnicah**: v **Prešernovih ulicah št. 50**, v **Kolodvorskih ulicah št. 26**, na **Krakovskem nasipu št. 4** in v **baraki** poleg **tobačne tovarne**.

Z zagotovilom, da se bom vedno trudil, da zadostim v vsakem pogledu vsem zahtevam, prosim obilnega poseta.

Z odličnim spoštovanjem

JEAN SCHREY.

666 5-1

Slovenska tovarna za cement v Šmihelu pri Št. Petru na Krasu.

Piše se nam: Poziv glede ustanovitve domače cementne tovarne na Krasu tik železniške proge in le par kilometrov od važnega križišča južne železnice (Št. Petra) je našel vesel odmev in živahno zanimanje v naših trgovskih, pa tudi drugih podjetnih krogih. Saj pa to tudi ni nič čudnega. Le pomislimo: 1. Samo ljubljanski trgovci potrebujejo na leto mnogo nad 1000 vagonov cementa! In koliko več bi ga še šlo, ako bi ne bil tako strupeno drag vsled kartela. Domača tovarna bo, ako si zagotovi odjemalstvo za stalno, skrbela, da bodo domačini, ki rabijo cement, dobili blago po primerni, pošteno ceni brez ozira na kartel. Seveda bi kartel iskal oškodovati, če moč uničiti konkurenčno podjetje. Slišimo, da neki Lukman opominja in sviri na vse mogoče načine, naj se ja ne ustanavlja nova tovarna za cement, — češ, da ne nese! Vrabci pa si po strehah ščebe-tajo, da je cementna družba na Dovjem leta 1906. izplačala svojim delničarjem menda neverjetno dividendo 46 %. »Seveda, vrana vrani oči ne izključuje«, pravi lep pregovor in »Vsak je sam sebi najbližji«, se glasi drugi. Žalostna resnica pa je, da ima vsa večja podjetja na Kranjskem v rokah tujec, na eni strani »Kranjska stavbinska družba«, na drugi pa »Trboveljska družba« s svojimi milijoni, ki jih iztiska iz kranjske zemlje v obliki premoga in raznih drugih rud, posebno cementa. Ako pustimo te sile, da se na naši zemlji brez vsake kontrapetze razvijajo naprej, bo v nekaterih desetletjih naša domovina in njeni najboljši zakladi gospodarsko popolnoma v tujčevih krempljih. Že zdaj bi lahko naveli zglede, kako nekatere družbe mečejo drugim podjetnikom, ki hočejo tudi živeti, polena pod noge na vse mogoče načine. Na vse take eventualije je treba tudi pri novi cementni tovarni v Št. Petru biti pripravljenim.

2. Kar pa zadeva surovi material sam, je tega pač dovolj za sto let in več. Ne rečemo, da je toliko naravnega portland-materijala, toliko več pa je apnenika na eni in pripravnega cementnega laporja na drugi strani, ki dasta pravilno mešana snov za najboljši portland. To omenjamo z ozirom na morebitno nepravilno umevanje nekega mesta v sobotnem članku (glej III. priloga »Slovenca« št. 56., z dne 7. marca 1908) v drugem (malem) odstavku.

Zatorej iznova kličemo: Domačini, podjetniki, zlasti stavbeni mojstri, ki Vam je kaj na tem, da si zagotovite tako važen material kot je cement za vso bodočnost po poštenu in nizki ceni, pobrinite se zdaj, ko je še čas za to zadevo, ki je zadeva časti in narodnega blagostanja slovenskega ljudstva, pa tudi zadeva Vašega lastnega žepa! Vsak izmed Vas je do dobrega prepričan, kako neizmerno važno vlogo da ima že v bližnji bodočnosti zaigrati cement in železo-beton v stavbinski umetnosti. In koliko sto in sto tisočev bo splavalo Vam in Vašim naslednikom v nenasitne nemško-židovske trebuhe, ako ostanete za vedno odvisni v dobavi cementa od enega samega kartela!

Še je čas! Zato na delo vsi, ki hočete dobro sebi in domovini. Na delo: na eni strani s prihranki žuljev in pridnosti preteklih let, na drugi pa z vso razumnostjo in treznim preudarkom, ki ga zahteva tako veliko podjetje, obdano sicer od močnega sovražnika, ki pa umno izpeljano — mora prospevati, ker potreba zanj je velika.

Gospode interesente prosimo, da blagovolijo po možnosti precej, gotovo pa do zadnjega marca stopiti v stik s pripravljavnim odborom ali pa naravnost z gospodom Karolom Lenasijem v Šmihelu (Št. Peter) na Krasu. Ako bi do začetka aprila ne bilo možno osigurati finančno podjetje, bi bil odbor prisiljen prodati dragocena zemljišča in dosedanje priprave tujcu — in on si bo gratuliral. Prve dni aprila se skliče potem ustanovni shod v Ljubljani. Obveščeni bodo vsi gospodje, ki se bodo zglasili. Opozorjamo tudi na današnji insert o tej zadevi!

Gospodarstvo.

— Cena goveje živine na Dunaju tekom leta 1907. Kakor že od meseca novembra 1906. leta, tako je tudi do konca meseca maja 1907. leta cena goveje klavne živine stalno padala. Meseca junija pa do konca avgusta so poskočile cene za govejo živino, od srede meseca septembra pa do konca leta padale so cene zopet dosledno. Navadna povprečna cena pitane živine znašala je tekom leta 52 do 96 K

za meterski stot, izjemna cena za I.a kvaliteto pa do 106 K, srednja vrsta plačevala se je 40 do 72 K, tretja vrsta pa po 36 do 68 K za meterski stot. Povprečno padla je cena za 4 do 6 K pri meterskem stotu žive teže. Nasprotno pa so cene pri mesarjih ostale na prejšnji višini, vsled česar se je poraba mesa v širših slojih znatno zmanjšala ali celo popolnoma opustila in promet na dunajskem trgu je padel leta 1907. za celih 10.545 glav goveje živine nasproti letu 1906.

— Promet živine in mesa med avstrijskimi deželami in deželami ogrske krone v letu 1907. Kakor je iz izkazov trgov. ministrstva razvidno, padel je tudi v letu 1907. uvoz ogrske klavne živine in mesa v Avstrijo in sicer za okroglih 10.1 milijonov kron vrednosti. To nazadovanje ogrskega uvoza v naše kraje opazuje se že nekaj let, nasprotno pa raste avstrijski izvoz istotako že nekaj let. — V posameznem naj navedemo sledeče številke. Iz Ogrskega prodalo se je v Avstrijo 241.588 goveje živine (torej 29.175 kosov manj kot v letu 1906.), dalje 390.816 prašičev (tedaj 36.929 kosov manj nego v letu 1906.) in končno 122.555 ovac (torej 9011 komadov manj kot prejšnje leto). Ogrskega mesa (svežega in pripravljenega) se je k nam uvozilo 98.947 meterskih stotov, torej zopet za 3.320 meterskih stotov manj kot leta 1906. — Avstrijski uvoz na Ogrsko pa je, kakor že rečeno, splošno napredoval. V posameznem se je prodalo na Ogrsko 20.463 goved (9183 kosov več nego leta 1906.), 9539 prašičev (7677 kosov več kot leta 1906.) in 2892 ovac (1032 kosov več nego leto popreje). Tudi izvoz mesa je poskočil za 2023 meterskih stotov in je znašal skupno 38.890 meterskih stotov. Skupna vrednost vsega avstrijskega izvoza živine in mesa na Ogrsko se je cenila nad 10 in pol milijonov kron.

Tržne vesti.

Dne 14. marca 1908.

Tržišča se nikakor ne morejo pomiriti in priti v pravi tir, ker spomladni engagementi delajo preglatvice spekulantom, ki sedaj ne morejo dobiti blaga v roke. Ponudbe so jako neznatne in vsako najmanjšo vpraševanje po blagu utrdi cene in povzroči višje zahteve. A kurzne izpremembe tega tedna gredo le na rovaš spekulantom in njih manipulacijam. Koncem zadnjega tedna so cene znatno padle, ali že v ponedeljek so šle zopet navzgor. V torek so šle višje ter vztrajale do večeraj, ko so zopet padle. Razlika med zadnjim sobotnim kurzom in večeraj znaša pri pšenici za april 22, za oktober 11, rž za april 16, kuruza 11, oves 9, za toliko so večeraj kurzi višji od zadnje sobote. Dosedanja poročila o setvah so jako ugodna.

Moka. Vkljub vsem naporom ne more tudi druga roka prodati tudi neznatne množine moke, ker konzum ne kupi zadnji čas nič, med tem ko je prej od danes do jutri kupoval. Vzrok so velike tendence izpremembe. Odpoklici, posebno dragega blaga, se vrše jako neredno. Vkljub reduciranemu obratu se množe za-loge moke in nekateri mlini so obrat sploh ustavili. Otrobi in klajna moka nespremenjeni.

Budimpešta notira povprečno: pšenična moka št. 0 K 17-20, št. 1 K 17—, št. 2 K 16-80, št. 3 K 16-60, št. 4 K 16-40, št. 5 K 16-20, št. 6 K 15-80, št. 7 K 15—. Ržena moka št. 0 K 16-30, št. 0/1 K 15-90, št. 1 15-50. Otrobi fini K 6-20, debeli K 6-20, rženi K 6-40. Klajna moka K 7-30 do 7-60 (vse za 50 kg).

Sladkor. V ponedeljek smo poročali, da so rafinerije sladkor dvignile za pol krone. Danes moramo poročati o ponovnem zvišanju za ¼ krone, torej iznaša skupni povišek 1¼ krone, in je cena rafinade v grudah K 72-75 iz tovarne; v kakah do 2½ krone višje. Ako še vpoštevamo, da zahtevajo letos poljedelci za sladkorno peso do 50 h za meterski stot več, kar iznaša pri stotu rafinade okoli K 3-50, smo lahko prepričani, da sladkor vkljub nižjemu davku ne bo nič cenejši, še dražji. Poljedelci in njih časopisje trdi, da lahko reducira sejanje repe na polovico, rafineriji pa so mnenja, da je vkljub močni organizaciji kmetovalcev redukcija mogoča le za 15 do 20 %. Naj se razvije stvar kakor se hoče, posledico vidimo že danes: višja cena sladkorja.

Špirit je nekoliko padel in kakor se trdi, tovarne ne bodo prodrle s svojimi zahtevami za pozneje. Triplo K 149— do 149-50 na debelo iz Prage.

Svinjska mast, kakor ameri-kan-ska tako ogrska, je šla višje. Dovoz živine ne zadostuje potrebi.

Protežiranje ogrskih mlinov. Kakor smo pred nekaj časom poročali, je južna

železnica dovolila za ogrsko moko na Tirolsko 15 % popusta voznine. Proti temu protežiranju ogrskih judov je pa sedaj nastopila zveza avstrijskih velikih mlinov, ki v vlogi na železnično ministrstvo zahteva isto ugodnost za avstrijsko moko na Tirolsko. Zeleti je, da se reši ta zadeva ugodno za naše mlino, ker ne razumemo, zakaj bi avstrijsko transportno podjetje v škodo avstrijske industrije podpiralo konkurenco ogrskih židov.

Posestvo

z dobro idčo gostilno pri farni cerkvi ter ob železnični postaji, se proda takoj po prav nizki ceni. Posestvo obsega 14 oralov njiv, 7 oralov travnikov ter 15 oralov lepega gozda. 657 6-1

Obenem se proda tudi eno-nadstropna na novo sezidana

restavracija

ob novi državni železnici, oddaljena dobro uro od glavnega mesta ter zelo obiskovana od letovničarjev. Cena restavraciji 35.000 kron.

Kupci naj se blagovolijo obrniti na upravništvo „Slovenca“

Čudež industrije

New-York in London nista priznala niti evropski celini ter je velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati vso svojo zalogo srebrni materiji za plačilo delavnih moči. Pooblaščen sem izvesti la malog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne

- gld. 6-90 in sicer:
- 6 komadov najfinjših namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
 - 6 kom. amer. pat. srebrnih vilic iz enega komada
 - 6 kom. amer. pat. srebrnih jedilnih žlic;
 - 12 kom. amer. pat. srebrnih kavčnih žlic;
 - 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalica za juho;
 - 1 kom. amer. pat. srebrna zajemalica za mleko;
 - 6 kom. ang. Viktorija čašic za podklado;
 - 2 kom. elegantnih namiznih svečnikov;
 - 1 kom. cedilnik za čaj;
 - 1 kom. najfin. sipalnica za sladkor

42 komadov skupaj samo gld. 6-90.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gld. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni gld. 6-90. Ameriško pat. srebro je znano, je skor in skozi bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz da leta insert ne temeli na nikakršni slepariji, zaverujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržka znesek in naj nikdor ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot prekrasno

ženitovanjsko in priložnostno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo. Dobiva se edino le v

A. HIRSCHBERG-a

ekspozitni hiši amer. pat. srebrnega blaga na Dunaji II., Rembrandtstr. 19 S. L. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej povpiše.

Čistilni prašek za njo 10 kr.

Pristno le z sraven nastanjenost varstveno znamko (drava kovina).

Izveček iz pohvalnih pism:

Bil sem s pošiljateljico krasne garniture jako zadovoljen. Ljubljana.

Oton Bartsch, c. in kr. stotnik v 27. pešpolku.

5 pat. srebrno garnituro sem jako zadovoljen.

Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še jedno.

St. Pavel pri Preboldu.

Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

S poslanim namiznim orodjem sem zelo zadovoljen.

Mihail Kovačević, ravnatelj pomožn. uradov dež. pri vladi v Sarajevu.

Sarajevo, 22. oktobra 1904.

Za pomladno in poletno dobo

popolno izbrana zaloga sveže došlih 25.000 komadov oblek za dame, gospode, deklice in otroke in sicer:

- nad 5000 kom. najmodernejših suknjenih oblek od gld. 4—, 7-50, 10— višje
- 1500 . površnikov in ranglan-sov najnovejših barv, od gld. 6—, 9—, 12— višje
 - 2500 . oblek za otroke in dečke od gld. 1-90, 350 višje
 - 1000 . dolgih pelerin iz volj-blodove dlake in gum. od gld. 3—, 5— višje
 - 5000 . jopičev za dame, pa-letotov, ovratnikov in kostumov od gld. 3—, 5—, 10— višje
 - 10000 . kril, bluz, pasov kakor tudi klobukov za gos-pode, sportnih čepic in perila. 476 40-10

Ob vsakem času v zalogi pariški in berolinski modeli konfekcije za dame in dečke kakor tudi izvrne angleške športne obleke in površniki.

Naročila po meri se izvršujejo naj-fineje in najhitreje na Dunaju.

Pošiljatve na izbero se pošiljajo povsod tudi brez povzetja.

== Čudovito nizke cene! ==

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIC

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Panorama international

660 Pod Trančo 2. 1-1

Razstavljeno od nedelje 15. marca do všt. nedelje 21. marca 1908:

Portugalsko Lizbona.

MATTONLEV GIESSHÜBLER

naravna alkalična kislina

kot zdravilni vrelec že stoletja znana v vseh boleznih

sapnih in prebavnih organov,

pri protinu, želodčnem in mehurnem kataru. Izvrstno za otroke, prebolele in mej nosečnostjo.

Najboljša dijetelčna in osvježujoča pijača.

Izvirnik: Giesshübl Sauerbrunn,

želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.

Prospekti nastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih špecerijskih prodajalnicah in trgovinah z jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Laasnik-u Ljubljana.

114 52-11

Preselitev trgovine.

Podpisana uljudno naznanjam, da sem svojo

modno trgovino v Židovskih ulicah 7

preselila

na Jurčičev trg (preje zlatar Wagenpfeil)

kjer mi bode že z ozirom na večji prostor možno, častitim naročnikom vsestransko postreči

z mnogovrstnimi in solidnimi modnimi predmeti.

Zahvaljujem se za dosedanje naklonjenost in prosim prijaznega zaupanja tudi v nadalje.

Z odličnim spoštovanjem

Josipina Podkrajšek.

609 6

Istotam se sprejme učenka.

XXVIII. občni zbor Kmetске posojilnice ljubljanske okolice v Ljubljani

kateri se vrši

dne 2. aprila t. l. ob 3. uri popold.

v združni pisarni na Dunajski cesti št. 18.

658

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika. — 2. Poročilo tajnika. — 3. Poročilo nadzorstva. — 4. Predlog načelstva in nadzorstva o pokojninski preskrbi uradnikov. — 5. Prememba pravil. — 6. Odobritev letnega računa. — 7. Volitev predsednika, njega namestnika, treh članov načelstva in treh članov nadzorstva. — 8. Predlogi zadrušnikov.

V Ljubljani, dne 14. marca 1908.

Načelstvo.

Aktiva.

Bilanca za upravno leto 1907.

Pasiva.

		K	h	K	h			K	h	K	h
1	Račun blagajne: Gotovina dne 31. decembra 1907			387474	02	1	Račun deležev: Stanje glavnih deležev dne 31. decembra 1907			20000	—
2	Račun posojil: a) Stanje vknjiženih posojil na zadolžnice	14789134	17				Stanje opravičnih deležev dne 31. decembra 1907			6226	—
	b) na zastavna pisma	222580	—			2	Račun vlog: Stanje hranilnih vlog dne 31. dec. 1907	11051710	—		
	c) Stanje meničnih posojil	1332026	92				Kapitalizovane obresti za leto 1907	446413	38		
	d) Stanje posojil v tekočem računu	3800428	76	10144	69		Stanje hranilnih vlog v tekočem računu dne 31. decembra 1907	898846	22		
3	Račun naloženega denarja: Stanje dne 31. decembra 1907						Kapitalizovane obresti za leto 1907	37963	64	12434933	24
4	Račun združnega doma: Stanje 31. dec. 1907			1230668	17	3	Račun rezervnih zakladov: Stanje glavnega rezervnega zaklada dne 31. decembra 1907	102604	98		
5	Račun združnih hiš: Stanje 31. decembra 1907			203584	92		Stanje posebnega rezervnega zaklada dne 31. decembra 1907	86173	33	188778	31
6	Račun združ. zemljišča: Stanje 31. dec. 1907			261185	49	4	Račun pokojninskega zaklada: Stanje dne 31. decembra 1907			21343	19
7	Račun vrednostnih listin: Stanje 31. dec. 1907			109253	50	5	Račun tekoči: Stanje dne 31. decembra 1907			124621	50
	Nedvigjeni kuponi			411900	—	6	Račun združnega doma: Za leto 1908 predplačane najemščine			1574	52
8	Račun prehodnih zneskov: Stanje 31. dec. 1907			20486	70	7	Račun združnih hiš: Za leto 1908 predplačane najemščine			1488	81
9	Račun inventarja: Stanje dne 31. decembra 1907			7573	01	8	Račun obresti: Za leto 1908 predplačane obresti posojil			31513	59
10	Račun obresti: Stanje zaostalih obresti posojil dne 31. decembra 1907			7592	20	9	Račun izgube in dobička: Čisti dobiček za 1907			58316	27
				104907	57						
				12888795	43						

Letni račun in bilanca so razpoloženi v smislu § 25 združnih pravil zadrušnikom v pregled.

Načelstvo.

20.000 metrov ostankov

10—20 m dolgih najfinjših, popolno brez napake, obeljenih, najbolj prim. za najlin. telesno in posteljno perilo

rumburško in batist-platno po . . . 24 kr met.

cefir za domače obleke, bluze, predpasnike in otroške obleke, izbor, kakov., lepi nežni vzorci . . . 18½ „

kanevas za postelj. prevlake zjamčeno pralno, gosto in živih boj, 80 cm široko . . . 24 „

rjuhe brez šiva 2 m dolge 150 cm široke . . . 35 „

kuhinjske brisače, šahov. vzorec . . . 90 „

brisačke za posodo, rdeče kar. . . 18 „

brisačke za posodo, rdeče kar. . . 10 „

Oddaja po povzetju tkalnica za platno

EMIL FUCHS, Nachod.

Najmanj se more naročiti zavoj za poskušnjo 4 kg — okoli 45 m. Neugajajoče se vzame radevolje nazaj. Vzorci se prilože le zavoj za poskušnjo. 533 3—3

Prodajalka

v prodajalno za kruh

se sprejme.

Poizve se pri Jakobu Zalazniku.

Prednost imajo take, ki so izvežbane v tem poslu. 613 3

3 letno pis. jamstvo! Brez konkurence v kakovosti!

5 kron!

Prva švicarska sistem
Roskopf patent remont ura
s sidro z masivnim solidnim
antimagnetičnim kolesjem na
sidro, pristno emaliranim
kazališčem (ne papirnat) z
varstveno ploombo zavarovano
pristno nikelnastim okovom,
šarir-pokrovom čez kolesje
36 ur idoča (ne samo 12 ur)
z okrašenimi in pozlačenimi
kazalci, natančno regulirana,
s 3 letnim plemenitim
jamstvom, komad K 9 —
3 komadi K 14 —, 2 sekundnim
kazalcem K 6 —, 3 komadi
K 17 —, v pristno srebrnem
okovu brez sekundnega
kazalca K 11 —, 3 kom.
K 31 —, s sekundnim
kazalcem K 13-50, 3 komadi
K 38 —, — Zamenjava
lajna ali pa se vrne denar
brez odbitka.

Razpošilja po povzetju 272 20—7

prva tovarna ur

c. in kr dvorni

v Mostu (Brux) štev. 1157 (Češko).

Bogato ilustr. ceniki s nad 8000 slikami se na n. htevo pošljejo gratis in franko.

Krojaškega pomočnika

sprejme takoj g. FRANC KRIŠTOF, krojač v Višnji gori, Dolenjsko. 632 2—2

! Zastonj!

pošiljam ilustrirani cenik šivalnih strojev in vozniških koles. Nov dober in fin stroj se dobi že od 19 glid. naprej.

Lorenc Rebolj v Kranju. 583 3 2

Lekarna pri „zlatem orlu“ kemika Mr. Ph. Mardetschlagerja v Ljubljani

priporoča svoja domača zdravila:

1. Trpotčev sok, najb. sredstvo proti kataru, kašlju, hripavosti, 1 stekl. 1 K.

2. Mentolovi sladkorčki proti kataru v vratu in za zboljšanje glasu, 1 škatljica 1 K 50 vin.

3. Pravo ribje olje, medicinsko, najboljšo sredstvo za prsa in pljuča; tudi za otroke, 1 steklenica 2 K.

4. Francovo žganje (mentolovo), krepi ter olajšuje trganje in bodljaje, 1 stekl. 1 K 20 vin. 574 6—4

Le po povzetju se dobi v orlovi le. karni v Ljubljani, Jurčičev trg.

Naznanilo.

Usojam si p. n. občinstvu uljudno naznanjati, da sem prevzela

restavracijo hotela „Vega“ v Spodnji Šiški.

Toči se izborna dvojno mengiško marčno pivo, najboljša naravna vina, kakor črno, rdeče, belo in v steklenicah ter kavo in čaj. — Mrzla in gorka jedila po zmerni ceni so vedno dobili.

V zabavo je p. n. gostom pianino na razpolago. Ob nedeljah in praznikih igra dobro znani glasitelj glasovirjev g. Juraček.

Tudi se nudi p. n. tujcem prilika za prenočevanje, cena je nizka.

Častitim obiskovalcem obljublja, da se bom potrudila vsem željam po najboljši možnosti ustreči, se priporočam

z odličnim spoštovanjem

Tončka Jeršan. 596 3—2

Potniki v Ameriko

Kateri želijo dobro, po ceni in na neshajno potovati naj se obrnejo na

Simona Šmelečka

v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.

Kontaktnost Pojasniti doje se brezplačno.

Istotam sprejmejo se dobri in zanesljivi zastopniki.

Podružnica v Spljetu.

Delniška glavnic

K 2.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Stritarjeve ulice štev. 2

promese na komunalne srečke à K 15½. — Žrebanje dne 2. marca. — Glavni dobiček K 300.000.—

promese na Tiske srečke à K 7.—. — Žrebanje dne 1. aprila. — Glavni dobiček K 180.000.—

Obe promesi skupaj samo K 21.—

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun proti 4½% obrestim.

Podružnica v Celovcu.

Rezervni fond

K 200.000.

E. ZBITEK-ov

v Novi Stifci pri Olovnou
zavod za izdelovanje ste-
klenomozaičnih božjih gro-
bov, lurskih duplin in altar-
jev za procesije ob sv. R. Telesu.
Odlikovan od Nj. svetosti papeža
Leona XIII. priznanja kat. teolog.
akademije v Peterburgu, nem-
škega misijona v Carigradu itd.
Ilustr. cenik zastoj. 547 5-3
Vse pošiljate najamčene.

Ohranitev zdravega želodca

tihi največ v ohranitvi, pospeševanju in v
uravnavi prebavljanja ter odstranitvi nadle-
nega zaprtja. Preizkušeno iz izbranih najbolj-
ših in uspešnih zdravilnih soli skrbno na-
pravljen, tek zbujačo in prebavljanje po-
spešujoče in lahko odvajajoče domače zdra-
vilo, ki ublaži in odstrani znane posledice no-
smernosti, slabe diete, prehlajenja, in zopnega
zaprtja, n. pr. gorečico, napenjanje, nezmerno
tvoritev kislin ter krče je dr. **Rose balsam za
želodca** iz lekarn B. FRAGNERJA v PRAGI.

SVARILO!

Vsi deli embalaže imajo
postavno deponovano var-
stveno znamko.

Glavna zaloga
lekarna B. FRAGNER-Ja v PRAGI
c. in kr. dvorn. zalagatelj

„pri črnem orlu“
Praga, Malá Strana, ogel Nerudove ul. 203.
Po pošti razpošilja se vsak dan.

Cela steklenica 2 K, pol steklenica 1 K.

Proti vpošiljavi K 1-50 se pošlje mala steklenica in za
K 2-80 velika steklenica, za K 4-70 2 veliki steklenici, za
K 8-4 velike steklenice, za K 22-14 velikih steklenic
poštne prosto na vse postaje avstro-ogrsko monarhije.

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske. V Ljubljani
se dobiva pri g. lekarnih: G. Piccoli, U. pl. Trn-
j. kočar, M. Mardetschläger, J. Mayr. 12173

Najbogatejša zaloga in najrazno- 2005 52-2 vrtnojše izbire

klavirjev in harmonijev ima
Alojzij Kraczmér
izdelovalec klavirjev in sodne za-
prisoženi zvezovalci

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 4.

Vedno so v za-
logi preigrani pa
brezhibni klavirji.
Prevzamem ubira-
nje in popraviljanje
vseh sistemov.
Glavno zastop-
stvo dvornih firm
L. Bösendorfer na
Dunaju, Gebrüder Stiglitz na Dunaju, August Förster
v Lohavru, Th. Mannborg v Lipskem. Za vsak pri-
meni kupljen klavir docela jamčim. — Najnižja
izposojevalnina. — Delna plačila.

KAŠLJUJOČIM

otrokom in odraslim osebam

pripišujejo zdravniki zelo uspešno

THYMOMEL SCILLAE

ko sredstvo, ki odtrgava sluz, jo odvajja, ki
blazi in potolažuje krčeviti kašelj in ki od-
stranjuje dihalne težkoče. Stotine zdravnikov
so se že imenitno izrekli o hitrem učinko-
vanju tega sredstva, Thymomel scillae, pri
oslovskem kašlju in pri drugih vrstah kašlja.

Vprašajte, prosimo zdravnika!

1 steklenica 2-20 K. Po pošti franco proti
pošiljavi 2-90 K; 3 steklenice pri pošiljavi
7 K. 10 steklenic pri pošiljavi 20 K.

Izdelovanje in glavna zaloga

lekarna B. FRAGNER-Ja

2430 c. kr. dvorn. zalagatelj 24-1

Praga III., št. 203

Dobiva se skoraj v vseh lekarnah.

Pozor na ime sredstva,

izdelovalca in na var-
stveno znamko.

Trgovina s travnimi semeni

Franc Kastelic
v Kandiji pri Rudolfovem.

Uljudno naznanjam, da sem otvoril
popolno urejeno 2793 6

trgovino s travnimi
in detelnimi semeni

ki stoji pod strokovnim nadzorstvom
g. V. Rohrmanna, načelnika podruž-
nice c. kr. kmet. družbe v Rudolfovem.
Vsa semena so preiskana glede ka-
ljivosti in čistote po c. kr. semenski
pregledovalni postaji na Dunaju, tako,
da jamčim za oboje.

Priporočam se za cenjena naročila,
katera hočem točno izvrševati, in osta-
jam z odličnim spoštovanjem

Franc Kastelic.

Kašelj!

2360 Kdor 24-15

Ijubi svoje zdravje, ga odstrani 5345 not

poli spričev, dokazuje o izbornem učinku

Kaiser-jevih

karamel za prsa

s tremi folkami.

Zdravniško preizkušene in priporočene proti
kašlju, hripavosti, kataru, slezi, kataru v
grlu, oslovskemu in dušljivemu kašlju
Zavoj 20 in 40 vin., ikatljica 80 vin. dobivajo se
v Ljubljani: Lekarna pri „Orlu“ pri želez. mostu, de-
želna lekarna pri „Mariji Pomagaj“, E. Leustek, Ubiad
pl. Trnkove, Jos. Mayer, pri „Kroni“ A. Bohinc, vogel
Rimske in Bleiweisove ceste, Ivan Gjuričič v Metliki,
Karol Andrijašič v Novem mestu, Karol Šavnik v Kranju
in Josip Močnik, lekarna pri „Sv. Trojici“ v Kamniku

Najcenejše

dežnike in solnčnike

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši

kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in

preč. duhovščini

JOSIP VIDMAR

v Ljubljani

Prod. škofijo št. 19. — Stari trg št. 4.

Prešernove ulice št. 4. 144 30-22

in Popravila točno in ceno. 22

Založnik c. kr. avstr. državnih uradnikov.

Klobuke,

cilindre in čepice

v najnovejših načinih in v velikih izberah

priporoča 112 52-28

Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

IVAN PENGOV

podobar, izdelovatelj oltarjev itd.

naznanja prečastiti duhovščini, cerkvenim
predstojnikom in dobrotnikom, da je pre-
wezelo znano 2795 52-10

podobarsko delavnico

umrlega g. And. Rovšeka,

Kolodvorske ulice št. 20.

Priporočam se in zagotavljam, da bodem
vestno izvrševal svoj poklic in prosim za
zaupanje. Tekom 10-letnega praktičnega dela
pri rajnem g. Rovšeku pridobil sem si
toliko spretnosti, da se bode v prihodnje
ravno tako solidno in kolikor mogoče po
nizki ceni izdelovalo, kakor se je dosedaj.

Pristen le tedaj, če je
trioglasta steklenica za-
prta s spodnjim pasom
(rdeč in črn tisk na
rumenem papirju). ::

W. MAAGER-ja

:: pristno čisto ::

DORSCH

ribje

olje

(v zakonito zajamčeni

opravi)

rumeno, steklenica K 2-—

belo, „ „ „ 3-—

pri 2348 12-12

Viljemu Maager-ju

na Dunaju.

Od 1869 uvedeno splošno

v avstr.-ogrski monarhiji.

Gospodje zdravniki in pro-
fesorji ga radi zapisujejo.

Dobi se skoro v vseh le-
karnah in drožerijah.

Glavna zaloga in razpo-
šiljalnica za avstro-ogrsko
monarhijo:

W. Maager, Dunaj,

III/3, Heumarkt 3.

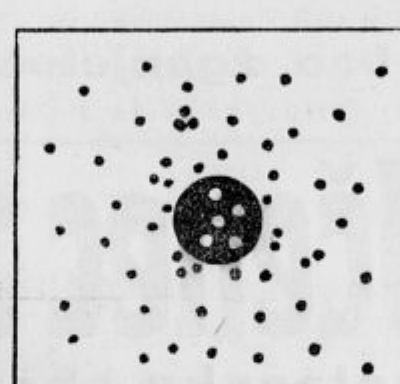
Ponarejanja se sodnijsko zasledujejo.

Zaščitna znamka „Sidro“
Liniment Capsici com.
Nadomestek za
Sidro-Pain-Expeller
je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoča in
edvorno masilo pri prehlajenju itd.; cene 90 v.,
K 1-40 in K 3 se dobiva v vseh lekarnah.
Pri nakupovanju tega povsem prijetnega domačega
medvina, naj se jemljejo le originalne steklenice v steklih s
našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel
originalni izdelek.
Richterjeva lekarna
pri „zlatem orlu“ v Pragi
Elisabethgasse št. 5 nova.
Pošilja po povzetju svetovno-znana trdka
2295 (48-1)

Izvolite pisati po vzorcu!
Modno blago
volneno in perilno, za dame in gospode,
platno, damast, prti, brisače, blago za srajce,
celo platno ali bombaževina, stalno barvni
cefir prekrasnih modnih vzorcev za
srajce, obleke itd., itd. le za jam-
čene kakovosti priporoča izvozna trgovina
lanenega in modnega blaga
V. J. Havliček in brat
v Poděbradích, Češko.
Mnogo priznalic. Naročila v ceni nad 15 K
pošiljamo poštne prosto. Zavoj 40 m peril-
nih ostankov proti vposlatvi 18 K. 528 20-3

Okolu 100.000 komadov v rabi, 5letno jamstvo, osem dni na poskus.

Britev št. 31, najfin.
solinski srebrno-jeklo,
votlo brušeno z okra-
šenim držalom, kot kaže
slika v okrašenih futalci,
K 2-50. Št. 32, leta, toda
votla, K 3-— Štev. 33,
leta, toda votla, K 3-80.
Št. 8700. S črnim, gladkim držajem, votla, K 1-50
Brivska priprava v politirani leseni omarici
z zrcalom, se zapre in vsebuje: britev, jermen, čopič, posodico in
milo. K 4-20, 5-—, z varnostnim glavnikom 60 v. več. — Nikak
riziko! Ako ne ugaja, denar nazaj!
Pošilja po povzetju svetovno-znana trdka
Hanns Konrad, c. in kr. dvorni založnik, Most (Bux) št. 1142 (Češko).
Glavni cenik s 3000 slikami na zahtevo zastoj in franko. 270 10-1

Prva boroveljska tovarna orožja
Peter Wernig
c. kr. dvorni izdelovalec orožja.
Družba z omejenim jamstvom.
Borovlje, Koroško.
Ceniki zastoj in franko.
Izumitelj in izdelovalec
triumph-rifled pušk
in **Wernig-universal pušk**

z najgostejšimi, doslej nepoznanimi, nepre-
kosljivimi vijali (Bohrung), ki omogoča,
da je strel izredno nagel in močan, za kar se
popolno jamči, po zmernih cenah, pripo-
roča vsem p. n. lovcem svoje
najizbornejše izdelke
kakor **trocevice**, lahke kot pero, odl. ri-
sanice (stuce), dvocevne risanice (Bock-
gewehr), **puške za streljanje v tarčo**
(Büchsenflinten), **Mannlicherjeve schön-
auske risanice**, kakor tudi **Wernigove**
čveterocevke i. t. d.

Ustanovljena leta 1882.
Telefon št. 185
Telefon št. 185

Poštne hranilnice račun št. 828.405.
Ustanovljena leta 1882.
Kmetska posojilnica ljubljanske okolice
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
v lastnem zadrugnem domu v Ljubljani na Dunajski cesti št. 18
je imela koncem leta 1906 denarnega prometa . . . K 50.486.935-14
upravnega premuženja . . . K 11.325.728-62
obrestuje hranilne vloge po 4 1/2%
**brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega pla-
čuje posojilnica sama za vložnike.**
Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom
in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.
Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1906 . . . K 11.060.929-20.
Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po
5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %.
Posojil. sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.
URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven
nedelj in praznikov. 201

Delniška družba „**ZDRUŽENIH PIVOVAREN**“ Žalec in Laško
 priporoča svoje **izborno pivo**. — Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko).
 Zaloga Spodnja Siška (telefon št. 187).
 Pošiljate na dom sprejema restavracije „**Narodnega Doma**“ g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)

Szantnerjevi črevlji edini v kakovosti, lepi obliki in fini izvršitvi!

Največja zaloga **Zimskih črevljev** za gospode, gospe in otroke.
Dokolenic (kamašen) za lovce in gozdarje.
Črevljev za dom v izvršnih oblikah po zmernih cenah.
 Moški čevlji od K 8.— naprej. Ženski čevlji, nizki, od K 4.80 naprej. Ženski čevlji, visoki, od K 8.50 naprej.
 Trgovci dobijo primeren popust.

Prva in največja zaloga črevljev na Kranjskem
= F. SZANTNER =
 Ljubljana, Šelenburgove ulice 4, Ljubljana.
 Ceniki zastoni in poštnine prosto. Zunanja naročila proti povzetju.

Prostovoljna prodaja.

Ivan Novak iz Spodnje Šiške št. 23 bode svoje posestvo, katero obsega hišo, gospodarsko poslopje ob državni cesti, vrt, njive, travnike in gozde s površjem 20 oralov 586 4-3
dne 20. marca 1908 dopoldne ob 9. uri
 na lici mesta prostovoljno prodajal skupno ali po kosih. Plačilni pogoji ugodni.

Učenca zdravega in krepkega s potrebno šolsko izobrazbo sprejme takoj v poduk špecerijska trgovina I. Kušlan v Kranju. 2-2

Pekarija s prodajalno in stanovanjem se da v najem.

Vprašanja na g. Frana Bizjaka, c. kr. paznika v Ldriji. 496 6-6

Velikanska kvedlinburška **pesa**

amerikanski zgodnji grah, amerikanski Willkomm-oves, jeruzalem. goli ječmen, rusko Riga-laneno seme, stotne buče, vsake vrste deteljno, travno in zelenjadno seme, zanesljivo kaljivo pri **PETER LASSNIK-u** v Ljubljani 633 9-2
 nasproti frančiškanske cerkve.

Odda se v najem s 1. majem **koncesija** 3-3

: za prodajo jedil :
 vina na debelo in drobno ter sploh vseh drugih opojnih pijač posebno žganjetoč.
 Poizve se: Karlovska cesta 4 desno.

: Učenec :
 za kolarsko obrt od 14.—16. leta se takoj sprejme pri Janezu Čemažarju v Starlioki št. 81 pri Škofjiloki. 575 3-2

Ivan Terdan
 pleskarstvo

Ljubljana, Vegove ulice št. 8
 se priporoča slavnemu p. n. občinstvu v izvršitev vseh v pleskarsko obrt spadajočih del, kakor tudi slikarskih, napisnih in dekoracijskih del.
 Posebno se še priporoča za cenjena naročila za stavbeno in pohištveno pleskarstvo. 2467 52-14

Sodi.

Več vrst sodov ima naprodaj A. REPIČ, sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 2983

Osební kredit za uradnike, častnike, učitelje itd. Samostojni konzorcij za hranilnico in predjeme uradniš. društva dajejo po najzmernejših pogojih tudi proti daljšim odplačilom posojila na osebni kredit. Potovalci izključni Naslovi konzorcijev se povedo brezpla. pri osrednjem vodstvu uradn. društva, Dunaj, Wipplingerstrasse 25. 2438 1

Posetnice priporoča v največji izberí Katoliška tiskarna v Ljubljani

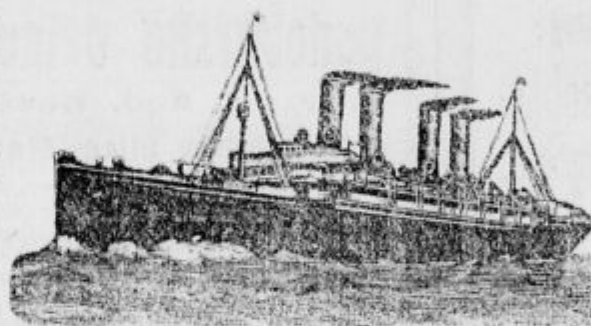
OVES
 („Willkomm“).

Oskrbništvo graščine Golič 306 pri Konjicah (Gonobitz) Stajersko. 6-6

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „**Severonemškega Lloyd**“ iz

Bremena
New-York

s cesarskimi brzoparniki **Kaiser Wilhelm II.** **Kronprinz Wilhelm,** **Kaiser Wilhelm d. Grosse.**

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.
 Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri 2-86 11

Eduard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.
 nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštna rečna in solidna.
 Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progí iz Bremena enkrat mesečno.
 Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Ustanovljeno l. 1842.

Slikarja napisov
 Stavb. in pohištvena pleskarja.
 Velika zbirka dr. Schönfeldovih barv v tubah za akadem. slikarje.
 Električni obrat.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in laka
Brata Eberl, Ljubljana

Prodajalna in komptoir: Telefon 154. Delavnica: Miklošičeva cesta št. 6 Igriške ulice št. 8

Ustanovljeno l. 1842.

Zaloga čopičev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pode, karbolineja itd.
 Priporočava se tudi sl. občinstvu za vsa v najino stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot priznana rečna in fino po najnižjih cenah. 765 52-20

Predstave se vršijo v delavnikih od 5. do 9. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 9. ure popoldne.

Kinematograf EDISON

:: Dunajska cesta nasproti kavarne „Europa“. ::
 Danes v soboto nov spored.

Vsak četrtek in soboto od 3. do 6. ure popoldne predstava za dijake po znižani ceni.

ANTON PRESKER

krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 14
šilikonan z zlato kolajno v Parizu 1904

šilikonan z zlato kolajno in križcem v Londonu 1905.

se priporoča proč. duhovščini in duhovniške obleke
v izdelovanje vsakovrstne
iz trpežnega in solidnega blaga po nizkih cenah.
Opazarja na veliko izgotovljene obleke
svojo zalogo
posebno na havelke v največji izbiri po najnižji cenah.
Izbavitelj uniform avstrijskega društva šolskih učiteljev.

HIŠA

v mestu, z gostilno, pekarijo, več stanovanji, 2 kleti,
2 prostorni skladišči ali delavnici, 2 veliki dvorišči,
torej pripravna za vsako trgovino ali obrt, se ugodno
proda. — Pisarna vprašanja naj se staviijo pod
št. „244“ na upravo lista. 365 10

Umetnijski zavod
za slikanje na steklo
B. SKARDA v Brnu.

Izdeluje zlasti:
cerkvena okna
različne izvršitve.
Ceniki in strokovni
svet brezplačno.
Škrat odlikovan s prvimi darili

Z električnim obra-
tom urejena tvornica
G. Skrbic
143 Zagreb 43-7
Ilica št. 40

priporoča
svoje slovite solidne in cene ža-
luzije, lesene, tkane in platnene
rolete, železne in lesene za-
tvornice za izlozbe in proda-
jalne ter prosi, naj se tej solidni
tvornici izvoli nakloniti največje za-
upanje. Ceniki in proračuni zastoj.

Parna žaga Deghenghi v Ljubljani
kupi je proti gotovini
hrastove dila
I laško colo debele in od 5 col
naprej široke, ter plačuje iste po
14 vinarjev I laško colo, po-
stavljene franko Ljubljana državni
kolodvor Šiška. 2157
Kupi je tudi hrastove
hlode in frize.

Prva kranjska slamnikarska zadruga v Mengšu
priporočata bogato svojo zalogo najraznovrstnejših 465 12-7

= slamnikov. =

Od najfinejših do najprostejših za gospode, dame in otroke.
Priporoča se zlasti slav. društvom, veleč. duhovščini in trgovcem.

Zastopstvo za Kranjsko:
Ivan Podlesnik ml. Ljubljana, Stari trg 10.
Tu se naroča na debelo in prodaja na drobno.
Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko

z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New York
je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih: „Finland“, „Kronland“,
„Vaderland“, „Zeeland“ in „Samland“, kateri
vsak teden v sobotah oskrbujejo redno vožnjo
med Antwerpenom in New Yorkom, so snažnost,
izborna hrana, vlijudna postrežba in spalnice, po
novem urejene v kajite za 2, 4 in 6 oseb,
za vsakega potnika eminentnega pomena, in
traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na
mesec vožnjo čez Kanado, katera pa je
izdatno cenejša kakor na New York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik
FRANC DOLENC
v Ljubljani,
Koroševske ulice odsej št. 26, od juž-
nega kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tišlerju“. 320 46 11

Zabavne vožnje Avstr. Lloyd Trst
s prvovrstnim parnikom „THALIA“.

Potovanje IX. od 5. septembra do 1. oktobra:
iz Bremerhavna v znamenita morská kopališča atlantskega oceana,
preko Alžira v Trst.
Cena za vožnjo in oskrbo od 250 kron višje.

Potovanje IV. od 26. aprila do 26. maja:
Španija, Kanarski otoki in Severna Afrika
preko Malte, Alžira, Malage, Gibraltarja, Kadiksa, Madeire (Funchal) (Tenerife) (Sta. Cruz)
Las Palmas, Tangerja, Tunisa in Korfu. Cena za vožnjo po morju s hrano od 700 K višje.
Zabavna vožnja Trst-Bremerhaven (V. in VI. potovanje) se vrši kot razvedrilna vožnja.
Pozneje sledi:

I. potovanje na sever
od Bremerhavna od 4. do 30. julija 541 6-3
na Škotsko, severni rt, Spicberge in Norveško. Cene za vožnjo po morju s hrano od 700 K višje.

II. potovanje na sever
od Kiela od 3. do 31. avgusta
na Norveško, Spicberge in večni led. — Cena za vožnjo po morju od 700 K višje.
NB. Potovanje na sever izvede v tem letu samostojno Avstrijski Lloyd.
Vožnje po suhem aranžira potovalna pisarna Thos. Cook & Son pod pogoji, ki so označeni v
posebnih programih.
Načrte, pojasnila in prijave pri glavnem zastopstvu Avstr. Lloyd na Dunaju, I., Kärntner-
ring 6, pri Edvardu Kristanu, R. Ranzingerju in vseh potovalnih pisarnah.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu
Avgusta Agnola v Ljubljani
Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim
predstojništvom kakor p. n. občinstvu za pre-
vzetje in solidno izvršitev vsakovrstnega
umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni orna-
mentiki, stavbno ter portalno steklarstvo
kakor vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v
najmodernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izber steklenega in porce-
lanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov, po-
dob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 1731 52-11

Marisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spricavala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n. edjornicem v ogled.

Stanje hranilnih vlog:
23 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
nad 800.000 kron.

Mestna hranilnica Ljubljanska
v Prešernovih ulicah št. 3,
v lastni hiši, (poprej na Mestnem trgu zraven rotovža),
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure do-
poldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 % ter
prispejuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni
davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga
zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna
občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno
močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to
hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr.
poštne hranilnice.

Posojuje se na zemljišča po 4 3/4 % na leto.
Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo
obresti in to odplačilo ravno 5 % izposojenega kapitala. Na ta način
se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati
dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na
leto 60 % izposojenega kapitala. Dolžniku je na prosto voljo dano, svoj
dolg tudi poprej poplačati. 12 12-3

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje.

Herbabny-jev podfosfornokisli apneno-železni sirup.

Ta je že 38 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen. Izorno sredstvo za tvoritev krvi in kosti. Odstranjuje sluz, pomirja kašelj in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev.

Cena steklenici K 2-50, po pošti 40 vin. več za zavitek.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev: **Dr. Hellmann-ova lekarna „zur Barmherzigkeit“**, DUNAJ, VII.1, Kaiserstr. 73-75.

V zalogi je nadalje pri gosp. lekarnarjih v Ljubljani, Beljaku, Brežah, Celju, Celovcu, Črnomlju, Novem mestu, Reki, Sovodnju, Št. Vidu, Trbižu, Trstu, Velikovu in Volšperku.

Zaloga skoro vseh lekarnah.

Herbabny-jeva aromatiška esenca.

Ze 23 let uvedeno in najboljše preizkušeno, bolila jša-joče mazilo. Lajša in odstranja bolečine v udih in kiah, kar r tudi ner-vozne bolezni.

Cena steklenici 2 K, po pošti 40 vin. več za zavitek.

2649 b

Cene deško posteljno perje
1 kg nov. lema K 9-60, boljša K 12-
polbele skubljene K 18-
snežno bele, kot puh mehko skublj. K 30-
K 36-
K 42-
Pošilja franco po po-
vzetju. Zamena dovoljena proti povratni
poštini. Benedikt Sachsel, Lobes št. 139

C. kr. oblastveno potrjeno 18 21
učilišče za krojno risanje
Franja Jesih
Ljubljana, Stari trg št. 28.
Dobl se tudi kroj po životni meri.

Zastonj
zahtevajte moj ilustrirani
cenik o urah, zlatinini, sre-
brnini itd. 2554 28
Drag. Heger
urar, juvelir in graver.
Oslek I. Kapucinska ul. 4. (Slavon.)

BLUZE
največja izbira v svili in v drugem modernem
blagu tudi po meri.
Vsakovrstna
KRILA, PERILO in OTROČJE
OBLEKCE
po najnižih cenah.
M. KRISTOFIČ poroč. BUČAR
Ljubljana, Stari trg št. 28.

Zahtevajte brezplačno dopisiljatev mojega ilust.
cenika z nad 1000 slikami.
Jamstvo več let. Vsako nepopolno blago se vzame
nazaj za popolni znesek.
Slika 1/2 nav. velikosti. 611 46

St. 365
srebrna dam-
ska remont. gl 8-50
St. 322
srebrna moška
remont. 8-50
St. 337
srebrna s sidro
15 kamnov 5-
dvojni plašč 6-50
St. 341, srebrna s sidro
dvojni plašč 15 kam-
nov. posebno
močna 7-9-50

Anton Kliffmann,

največja tovarniška zaloga ur, zlatine in srebrnine.
Izvoz v vse dežele. Maribor L5., stajersko.

Pri nakupovanju
suknenega
in manufakturnega
blaga
se opozarja na trdho
HUGO IHL
v Ljubljani
Špitalske ulice št. 4.
Velika zaloga
suknenih ostankov.

DR. FRANC DERGANČ
I, kirurški asistent deželne bolnice
[bivši večletni operater na dunajskih klinikah dvor. svet. prof. dr. barona
Eiselsberga (kirurgija) in dvor. svet. prof. dr. Chrobaka (ženske bolezni); ter
na oddelkih prof. dr. Wertheima (ženske bolezni) in prof. dr. Schnitzlerja
(kirurgija)]
si jemlje čast, naznanjati p. n. občinstvu, da je **začel ordinirati za**
kirurške in ženske bolezni
V Ljubljani, dne 15. marca 1908.
Ordinira od 2. do 3. ure popoldne v Komenskega ulicah št. 8.

Za dame! elegantne klobuke Za otroke!
ter vsakovrstne modele priporoča
A. Vivod - Mozetič Ljubljana
Stari trg 21.
Modni salon trgovsko modnega blaga itd. Popra-
vila klobukov ceno in fino. Zunanja naročila točno.
Filijalka v Kranju na Glavnem trgu.

Velika in moderna
zaloga oblek
za gospode, dečke in otroke
A. KUNC
Ljubljana, Dvorni trg 3
(na vogalu Židovske ulice).
Zaloga lastnega izdelka talarjev in površnikov za
prečastito duhovščino.
Strokovnjaška postrežba z izbornimi izdelki po
nizkih, stalnih in na vsakem predmetu označenih
cenah.
Naročila po meri točno in priznana dobro.

Stavbeno, umetno in konstruk-
cijsko ključavničarstvo.
Hidraulične vidre in sesalke
Josip Weibl
J. Spreitzer-ja nasl.
LJUBLJANA, Slomškova ulica 4.
priporoča se stavbenemu občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v te stroke spa-
dajočih predmetov: stične omrežje na streh, obhajline mise, ograje na mirodvoru
ohmeljne omrežje, večna vrata, balkoni, verande, stolpne kriše, štedilnike, strele-
voče, železna okna, železne stole itd.
Specijaliteta: valjčasti nastori in solnčne plachte po najnovejšem sistemu s samodejavnimi
operami brez vijakov.

OSREDNJA BANKA ČESKIH HRANILNIC Podružnica: DUNAJ, I., Wipplingerstr. 22.
(Ustřední banka českých spořitelén)
Vloge na knjižice in račun 4 % in 4 1/2 %.
Kupovanje in prodaja vredn. papirjev.
Uprava in čuvalna zaloga brezplačno.
Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na
4 % in 1/2 % upravne pristojbine. Financiranje javnih podjetij. Emisija lastnih 4 % ban-
kovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavcije.
Del. kap. 7,000,000.—
Telegrami: „Sporobanka“.
Deponiranje kavcij in
vadij raznih vrst.
Eskont menjic samo
denarnih zavodov.
Bankovne informacije
in svete brezplačno.

VZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI
Kongresni trg 19 — registrovana zadruga z omejenim poroštvom — Kongresni trg 19
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure **po 4 3/4 0** to je: daje za 200 kron
9 kron 50 vin. na leto.
Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.
Rentni davek plača hranilnica sama. — Najsigurnejša prilika za štedenje!
Kanonik A. Kalan l. r., predsednik. Kanonik J. Sušnik l. r., podpredsednik.